

BUDOUCNOST CÍRKVE

**Netolerantní a nemilosrdná
katolická církev!?** – *Jan Balík*

Papež František v Paraguayi –
František

**Promluva papeže Františka
k mladým lidem z Turína** –
František

**Rozklad sexuální identity
předznamenává totalitární
ideologie** – *Tony Anatrella*

**Analýza dramatu Karola Wojtyły
“Před zlatnickým krámkem”** –
Alžběta Novotná

**Informace o SDM
v Krakově 2016**

Ročník XXII.

4
říjen
2015

EDITORIAL

Milí čtenáři,

vítejte nad stránkami nového čísla časopisu *Budoucnost církve*.

Naleznete zde 2 spontánní promluvy papeže Františka z jeho setkání s mladými lidmi v Paraguay a v Turíně.

Před zlatníkovým krámkem - hra sv. Jana Pavla II., která vyšla na podzim roku 2014 v nakladatelství Paulínky, se stala tématem bakalářské práce studentky dramaturgie na Slezské univerzitě v Opavě. Přinášíme rozbor této hry, který může posloužit v pastoraci mládeže.

Francouzský jezuita Tony Anatrella odpovídá italskému katolickému deníku *Avvenire* na otázky týkající se genderové teorie.

Doporučení v pořadí již třetí publikace Martina Kvapilíka *Proč se stávat jedním tělem*, která se zabývá manželstvím, manželskou sexualitou, odpovědným rodičovstvím a homosexuálním nemanželstvím, naleznete na dalších stránkách.

Dále můžete nalézt důležité informace o Světovém dni mládeže v Krakově 2016, pozvání na Konferenci o mládeži a nabídku brožury *Dar společenství církve* – témata pro společenství mládeže.

V případě, že máte jakékoli připomínky či dotazy, pište na náš email: mladez@cirkev.cz

Děkuji vám za vaši přízeň

Veronika Lehrlová

BUDOUCNOST CÍRKVE, časopis pro podporu pastorace mládeže. Ročník XXII., číslo 4. Vychází 5x ročně. Vydává: Asociace křesťanských sdružení mládeže, o.s. a Sekce pro mládež České biskupské konference, Thákurova 3, 160 00 Praha 6.

Redakční rada: SCS. Lic. Kateřina Regendová, P. ThDr. Jan Balík, PhD., P. Mgr. Roman Kubín.

Šéfredaktor: P. ThDr. Jan Balík, PhD.

Redakce: Veronika Lehrlová, Zdeňka Jakešová, Marie Světníčková, Anna Brabcová a Josef Čaban.

Adresa: Thákurova 3, 160 00 Praha 6, tel.: 220 181 739, mladez@cirkev.cz.

Grafika: Martin Vocet

Grafika obsahu a sazba: Milan Čok

Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Frýdek-Místek

Registrace MK ČR E 18746. ISSN 1803-8131.

Objednávky přijímá redakce časopisu. Rozšiřuje se bezplatně.

OBSAH

Editorial	2
Netolerantní a nemilosrdná katolická církev!?	3
Papež František v Paraguayi	5
Promluva papeže Františka k mladým lidem z Turína	8
Rozvrat sexuální identity předznamenává totalitární ideologie	12
Analýza dramatu Karola Wojtyły „Před zlatnickým krámkem“	14
Informace o Světovém dni mládeže v Krakově 2016	34
Třetí Proč Martina Kvapilíka z Kroměříže	35
V úžasu z Nejvyššího	36
Dar společenství církve Témata pro společenství mladých lidí	37
21. konference o mládeži	37
Nakladatelství Paulínky	38

NETOLERANTNÍ A NEMILOSRDNÁ KATOLICKÁ CÍRKEV!?

Až příliš často zaznívá z nejrůznějších stran konstatování, že katolická církev někoho nepřijímá nebo je k někomu nemilosrdná. Vytváří se tím zdání, že je tedy jakýmsi divným, přísně výběrovým spolkem, který má neúprosná pravidla pro přijetí a vylučování členů.

Každé konstatování je však třeba prověřit. Může být pravdivé, nebo nepravdivé, dokonce lze uvažovat o tom, zda není manipulativní. Je třeba zapojit skutečné kritické myšlení.

Představme si běžný katolický kostel, ve kterém se setkávají věřící na bohoslužbu. Kdo do něj může vstoupit? Zřejmě každý, vždyť u vchodu nestojí ani kontrolor křesťanského listu ani mravnostní hlídač. Proto jsou katolické kostely místem, kde se schází opravdu roztočivá společnost.

Najdou v něm místo ti, kteří se nejlépe cítí za sloupem či v přítmí tmavého kouta.

Může do něj vejít bezdomovec, hledající možná teplo, almužnu, snad i trochu duchovní pohody.

Své místo má i ten, který v některých otázkách víry a etiky ještě plně nepronikl do učení církve a má s jeho přijetím potíže.

Brány chrámu umožňují vstoupit tomu, kdo miluje krásnou liturgii, nádherný zpěv, ale stejně tak i člověku bez hudebního sluchu.

Vstup je otevřen člověku s fyzickým či duševním hendikepem.

Lidé jsou různí, jejich prožívání víry také. V katolické církvi se mohou cítit doma, protože do katolického kostela má přístup sku-

tečně každý; dodejme, že od muže se očekává, že smekne klobouk.

Bylo by ale divné, kdyby se ten, kdo je nejraději za sloupem, dožadoval, aby byl kostel plný sloupů.

Neméně pošetilé by bylo, pokud by muž s vážnou srdeční vadou vyžadoval, aby ho farnost vyslala jako reprezentanta na maratón.

Bylo by směšné, kdyby ten, kdo nemá hudební sluch a neumí tedy hrát na varhany, požadoval, aby právě on doprovázel slavnostní liturgii hrou na zmiňovaný nástroj nebo vedl pěvecký sbor.

Podivné by bylo i to, pokud by ten, kdo plně neakceptuje učení církve o víře a morálce, chtěl vyučovat děti katechismus.

Výše řečené vyplývá ze zdravého lidského rozumu.

Co jiného tedy znamená milosrdné přijetí než právě onu otevřenost katolické círk-

ve pro všechny.

Problém tedy zřejmě nastává ve chvíli, kdy někdo netolerantně požaduje, aby se jeho záliba či odlišnost stala normou. Jakmile kdokoliv začne vyvyšovat svoji jinakost a vnučovat ji ostatním, stává se sám netolerantním.

Chesterton se svým typickým vytříbeným humorem podotýká, že právě na základě nerozumné zaujatosti pro svou věc lze konstatovat, že „moderní svět je plný lidí, kteří zastávají svá dogmata tak rozhodně, že ani neví, že to jsou dogmata.“ Domáhají se toho, aby jejich subjektivní a nerozumné názory byly považovány za úctyhodné a pokrokové.

Tvrzení, že katolická církev je netolerantní a nemilosrdná, se tak po prozkoumání jeví jako úsudek, který v posledku vyžaduje právě onu netolerantnost, kterou tak hlasitě kritizuje a odsuzuje.

P. Jan Balík

PAPEŽ FRANTIŠEK V PARAGUAYI

papež František

Přinášíme překlad spontánní promluvy Svatého otce mladým při setkání s nimi v závěrečný den apoštolské cesty, v neděli 12. července 2015 v Asunciónu, na nábřeží „Costanera“. Na dvě stě tisíc mladých lidí očekávalo na nábřežním prostranství u řeky Paraguay, zvané Costanera a nacházející se nedaleko prezidentského paláce, papeže Františka. Setkání s mládeží zahájily zpěvy a tance, po kterých následovala dvě svědectví. Dívka Liz hovořila o tom, jak se po rozvodu rodičů již léta stará o vážně nemocnou maminku a babičku. Mladý muž Manuel vyprávěl, jak zakusil chudobu, drogovou závislost a vyloučení. Petrův nástupce v reakci na jejich slova odložil předem napsanou promluvu a spontánně vytyčil trojí horizont: svobodné srdce, které neotročí klamům tohoto světa, bratrská solidarita a naděje vkládaná v Ježíše.

Drazí mladí, dobrý večer,

po tom, co Orlando přečetl evangelium, přišel mě pozdravit a řekl mi: „Prosím Tě, aby ses modlil za svobodu každého z nás, za svobodu všech.“ Orlando prosil o požehnání pro každého z nás. Toto je požehnání, které si nyní vyprošujeme všichni společně: svoboda. Protože svoboda je darem, který nám Bůh dává, ale je potřeba, umět ho přijmout, je potřeba udržet si srdce svobodné, protože všichni víme, že ve světě je tolik léček, které nám svazují srdce a nenechají srdci jeho svobodu. Takže jsme všichni společně vděční Orlandovi, že prosil o toto požehnání, mít srdce svobodné, srdce, které může říci, co si myslí, které může říci to, co cítí, a které bude moci konat to, co si myslí a co cítí. Toto je svobodné srdce. Aby nebylo otrokem všech pastí světa. Aby nebylo otrokem nějaké skupiny, podvodů. Aby nebylo otrokem blahobytu. Aby nebylo otrokem neřestí. Aby nebylo otrokem falešné svobody, kdy dělám, co se mi kdy chce.

Díky Orlando, že jsi nám pomohl uvědomit si, že si potřebuje vyprošovat svobodné

srdce. Proste o to každý den.

Slyšeli jsme dvě svědectví: svědectví Liz a Manuela. Liz nás učí jednu věc. Tak jako nás Orlando naučil modlit se, abychom měli svobodné srdce, Liz nás svým životem učí, že nemáme být jako Pontský Pilát: umývat si ruce. Liz mohla pohodlně dát svoji matku do nějakého domova, svoji babičku do dalšího domova, a žít si život mladého člověka. Baví se, studovat to, co bude chtít. Ale ona si řekla: ne. Babička, matka... a Liz se stala služkou, služebnicí, anebo opatrovatelkou matky a babičky. A udělala to s úsměvem. Až do té míry, že si zaměnily úlohy. Ona se stala matkou své vlastní matky, tím, jak se o ni starala. O svoji matku s tak krutou chorobou, že si všechno plete. Ona věnovala svůj život do svých 25 let, své matce a babičce. Sama? Ne, Liz nebyla sama. Řekla nám dvě věci, které nám mají pomoci: hovořila o andělovi, o jedné tetě, která byla jako její anděl; a hovořila o setkání s přáteli na konci týdne, s evangelizačním společenstvím mladých, se skupinou mladých, která v ní živila víru. A tito dva andělé – teta, která se o ni

starala a skupina mladých – jí dodávali sílu jít kupředu. A takto se nazývá solidarita. To, když se zajímáme o problémy druhého. A ona tam našla ztišení pro své unavené srdce. Ale je tu ještě něco, co nám nemá uniknout. Ona neřekla: „Dělám toto a nic víc.“ Studovala. A je zdravotní sestrou. A při vši této námaze jí při kráčení vpřed pomáhala solidarita, které se jí dostalo od vás, od skupiny z vás, která se jí dostala od její tety, která byla jako anděl. A dnes, ve 25 ti letech, má tu milost, kterou nás Orlando pozval si vyprošovat: má svobodné srdce. Liz plní čtvrté přikázání: „Cti otce svého a matkou svou.“ Liz dává k dispozici svůj život – spaluje ho! – v službě své matce. Je to mimořádně vysoký stupeň solidarity, je to mimořádně vysoký stupeň lásky. Svědectví. Otče, takže je možné milovat? Tady máme někoho, kdo nás učí milovat.

Za prvé: svoboda, svobodné srdce. Za druhé: solidarita při doprovázení. Solidarita. Tomu nás učí svědectví.

A Manuel. Neměl na růžích ustláno. Manuel není nějaký „maminčin mazánek“, nebyl životem hýčkaný, ani jako dítě, ani dnes jako chlapec. Říkal silná slova: „Byl jsem využívaný a zneužívaný, v ohrožení že spadnu do závislosti. Byl jsem sám“. Využívání, zneužívání, osamělost. A namísto toho, aby dělal negativní věci, namísto toho, aby šel a kradl, začal pracovat. Namísto toho, aby se mstil životu, hleděl vpřed. Manuel použil jednu pěknou větu: „Mohl jsem jít vpřed, protože v situaci, ve které jsem se nacházel, bylo těžké hovořit o budoucnosti“. Kolik vás mladých má dnes možnost studovat, sedět každý den za stolem s rodinou, kolika z vás nechybí to nevyhnutelné? Kolik z vás má tyto věci? Všichni společně, ti, co tyto věci mají, řekněte: „Díky, Pane“. Měli jsme tu svědectví chlapce, který už od dětství věděl, co je to bolest, smutek, který byl využívaný,

zneužívaný, který neměl co jíst a který byl opuštěný. „Pane, zachraň děti, které se nacházejí v této situaci!“ A za nás: „Pane, díky.“

Svoboda srdce – pamatujete si to? Svoboda srdce, to co nám pověděl Orlando. Služba, solidarita – to co nám pověděla Liz. Naděje, práce, bojovat v životě, jít vpřed – to co řekl Manuel.

Jak vidíte, život pro mnoho mladých není lehký A toto chci, abyste pochopili. Chci, abyste si to uložili do hlavy: „Jak je pro mě život relativně lehký, existují jiní mladí lidé, pro které není relativně lehký.“ Jsou i takoví, které zoufalství pohání k zločinnosti, k páchání zločinů, ke spolupráci s korupcí. Těmto chlapcům a děvčatům musíme říci, že jsme jim nablízku, že jim chceme podat pomocnou ruku, že jim chceme pomoci se solidaritou, láskou a nadějí.

Jsou tu dvě věci, které pověděli Liz a Manuel. Dvě věty – jsou pěkné, poslouchajte. Liz řekla, že začala poznávat Ježíše. Poznávat Ježíše, a to znamená otevřít dveře naději. A Manuel řekl: „Poznal jsem Boha, moji pevnost.“ Poznat Boha je pevnost. Poznat Boha, přiblížit se k Ježíši, znamená naději a pevnost. A toto je to, co potřebujeme najít v dnešních mladých: mladé s nadějí. Nechceme mladé „jen odsud potud,“ ani ano, ani ne. Nechceme mladé, kteří se rychle unaví a žijí unaveně, se znuděnou tváří. Chceme mladé, kteří jsou silní. Chceme mladé s nadějí a pevností. Proč? Protože znají Ježíše, nebo znají Boha. Nebo mají svobodné srdce.

Svobodné srdce! Solidarita! Práce! Naděje! Nasazení! Poznání Ježíše! Poznání Boha, mé síly. Mladý člověk, který žije takto, má znuděnou tvář? Má smutné srdce? Toto je cesta! Avšak k tomuto je potřeba obětí, vyžaduje si to jít proti proudu. Blahoslavenství, která jsme před chvílí četli, jsou Ježíšovým plánem

pro nás. A je to projekt jdoucí proti proudu. Ježíš k nám hovoří: „Blahoslavení chudí v duchu.“ Neříká: Blahoslavení bohatí, ti, co shromažďují peníze. Ne. Chudí v duchu, ti, kteří jsou schopni přiblížit se a pochopit, kdo je chudý. Ježíš neříká: „Blahoslavení ti, co si užívají,“ ale hovoří: „Blahoslavení ti, kteří jsou schopni trápit se nad bolestí druhých.“ A tak dále. A tak vám doporučuji přecházet si doma blahoslavenství, která se nacházejí v páté kapitole sv. Matouše. Čtěte je a meditujte je, to vám udělá dobře.

Chci poděkovat tobě, Liz, děkuji ti, Manueli, děkuji ti, Orlando. Svobodné srdce - tak to musí být.

Budeme muset jít. Minule mi jeden kněz žertovně pověděl: „Ano, jen řekněte mladým, aby dělali hluk, jen pokračujte... No potom se o ten hluk, který dělají mladí, musíme postarat my!“ Dělejte hluk, pomáhejte též regulovat a organizovat hluk, který uděláte. Dělejte hluk a organizujte ho dobře, Hluk, který nám dává svobodné srdce, který by nám dal solidaritu, hluk, který by nám dal naději, hluk, který by se zrodil z toho, že jsme poznali Ježíše, jako z vědomí, že Bůh, kterého jsme poznali, je naší oporou. Toto je hluk, který vás vyzývá dělat.

Když jsem poznal otázky, protože mi je dali dopředu, napsal jsem pro vás promluvu, abych vám ji přednesl. Promluvy jsou nud-

né, a tak ji odevzdávám biskupovi zodpovědnému za mládež, aby ji zveřejnil.

A nyní než odejdu vás prosím: za první: pokračujte v modlitbě za mne. Za druhé: nepřestávejte dělat hluk, za třetí: pomáhejte organizovat hluk, který děláte, aby nezpůsobil pohromu.

A všichni společně nyní v tichu pozvedněme srdce k Bohu. Každý ve svém srdci, potichu opakujme tato slova:

„Pane Ježíši, děkuji ti za to, že jsme tady. Děkujeme ti za to, že jsi mi dal bratry a sestry jako Liz, Manuela a Orlanda. Děkujeme ti za to, že jsi nám dal mnoho bratrů, kteří jsou jako oni, kteří tě potkali, Ježíši, kteří tě znají, Ježíši, kteří vědí, že ty, jejich Bůh, jsi jejich pevností. Ježíši, prosím tě za chlapce a děvčata, kteří nevědí, že ty jsi jejich pevností, a kteří mají strach žít, strach být šťastní, mají strach snít. Ježíši, nauč nás snít o velkých věcech, pěkných věcech, o věcech, které, i když vypadají běžně, jsou věci, co rozšiřují srdce. Pane Ježíši, daruj nám pevnost, daruj nám svobodné srdce, daruj nám naději, daruj nám lásku a nauč nás sloužit. Amen.

Nyní vám dám požehnání a prosím, modlete se za mě a modlete se za mnohé chlapce a děvčata, kteří nemají milost, kterou máte vy, že jste poznali Ježíše, který dává naději, svobodné srdce a dělá vás silnými.

Život je dar, který trvá po určitý čas, kdy je každý z nás samotným životem vyzýván, aby bojoval o smysl, o vlastní osud. Opakem toho je strávit svůj život na povrchu věcí, promarnit ho, nikdy v sobě samých neobjevit cestičku k pravé radosti. Příliš mnoho mladých lidí si neuvědomuje, že oni sami jsou zodpovědní za to, zda učiní svůj život smysluplným. Je to právě lidská svoboda, která je v samotném základu velikého umění prožít život dobře.

sv. Jan Pavel II. vigilie X. SDM Manila

PROMLUVA PAPEŽE FRANTIŠKA K MLADÝM LIDEM Z TURÍNA

papež František

Na své návštěvě Turína se papež 21. června 2015 setkal s mládeží a spontánně odpověděl na tři otázky, které mu mladí položili. 19letá Chiara tlumočila touhu mladých milovat a být milováni. Jak ale poznamenala, často v lásce zažívají zklamání. „V čem je velikost Ježíšovy lásky? Jak můžeme zažít jeho lásku?“ 27letá Sára ve jménu nezaměstnaných řekla: „Mnozí se cítí být bezcenní, nedělají plány do života a žijí ze dne na den. Jak se nenechat odradit a stále doufat?“ 26letý student Luigi, který se spolu s přáteli snaží přinášet víru mezi své vrstevníky, kde se ale střetávají s těžkostmi hlásání evangelia, se ptá: „Můžete nám pomoci najít způsoby, které by vyjadřovaly naše přátelství s Ježíšem a jeho „největší lásku“ ke každému?“

Děkuji Chiare, Sáře a Luigimu. Děkuji za to, že se jejich otázky týkají tématu tří slov Janova evangelia, které jsme slyšeli: lásky, života, přátel. Tato tři slova se v Janově textu kříží a vysvětlují navzájem: není možné mluvit o životě v evangeliu, aniž by se mluvilo o lásce – pokud mluvíme o opravdovém životě. A není možné mluvit o lásce bez proměny ze služebníků na přátele. Tato tři slova jsou velmi důležitá pro život, ale všechna tři mají společný kořen: touhu žít. Dovoluji se zavzpomínat na slova blahoslaveného Piera Giorgia Frassatiho, jednoho mladého člověka jako vy: „Žít, nestárnout!“. Žít!

Víte, že není hezké vidět mladého člověka-„stojícího“, který žije, ale žije jako – dovolte mi to slovo – jako rostlina: něco dělá, ale jeho život není v pohybu, stojí na místě. Je mi velice smutno z mladých lidí, kteří jdou do důchodu ve 20 letech! Ano, zestárli rychle. Proto, když Chiara kladla otázku o lásce: to, co způsobuje, aby člověk nešel už jako mladý do důchodu, je chuť milovat a dávat to nejkrásnější, co má člověk a to nejkrásnější, co má Bůh, protože podle definice Jana

„Bůh je láska“. Když mladý člověk miluje, žije, roste, nejde do důchodu. Roste, roste, roste a dává.

Co však láska je? „Je to telenovela, otče? To, co vidíme v televizních seriálech?“ Někteří si myslí, že to je láska. Mluvit o lásce je moc hezké, můžeme říct krásné věci. Ale láska se pohybuje na dvou osách, a pokud mladý člověk nemá tyto dvě osy, tyto dvě dimenze lásky, tak to není láska. Zaprvé láska je více ve skutcích než ve slovech: láska je konkrétní. Je více ve skutcích než ve slovech. Láska není pouze říkat: „Miluji tě, miluji všechny lidi“. Ne. Co děláš pro lásku? Láska se dává. Představte si, že Bůh začal mluvit o lásce, když se spojil se svým lidem, když ho vybral a uzavřel s ním úmluvu, když ho zachránil a mnohokrát mu odpustil. Bůh má velkou trpělivost! Udělal skutky a díla lásky. Druhou dimenzí, druhou osou, na které se točí láska, je to, že se láska sdílí. Láska poslouchá a odpovídá, láska se uskutečňuje v dialogu, ve společenství: sděluje se. Láska není ani hluchá ani němá, sděluje se. Tyto dvě dimenze jsou velice užitečné k pocho-

pení, co je to láska. Že to není chvilkový romantický pocit nebo román. Ne, je konkrétní, ve skutcích. A sdílí se, je vždy v dialogu.

Taková je, Kláro, moje odpověď k tvé otázce: „Často se cítíme zklamaní právě v lásce. V čem spočívá velikost Ježíšovy lásky? Jak můžeme zakusit jeho lásku?“

Nyní vím, že jste hodní a necháte mě mluvit upřímně. Nechci moralizovat, ale chtěl bych říct jedno slovo, které se nelíbí a není populární. Občas i papež musí riskovat, aby mluvil pravdu. Láska je ve skutcích, ve sdělení a má velkou úctu k lidem, nevyužívá je. Láska je cudná. V tomto hedonistickém světě, kde je propagováno pouze potěšení, mít se dobře, žít pohodlným životem, vám mladým říkám: buďte čistí, buďte čistí.

Každý z nás během života zažil chvíle, kdy je tato ctnost velmi těžká, ale je to právě cesta k opravdové lásce, k lásce, která umí dávat život, která se nesnaží využívat druhého k vlastnímu potěšení. Je to láska, která považuje život druhého za posvátný: já tě respektuji, nechci tě využívat. Není to jednoduché. Omluvte mě, pokud řeknu něco, co jste neočekávali, ale žádám vás: snažte se žít lásku v čistotě.

Z toho vychází tento důsledek: je-li láska uctívá, je-li v činech, je-li ve sdělení, tak se obětuje za druhé. Podívejte se na lásku rodičů, na lásku tolika maminek a tatínek, kteří ráno přijdou do práce unavení, protože nespali kvůli péči o nemocné dítě: to je láska! To je úcta. To není bavit se. To je – a tím se dostaneme k dalšímu klíčovému slovu – „služba“. Láska je služba. To znamená sloužit druhým. Když Ježíš po mytí nohou vysvětloval tento skutek apoštolům, učil, že jsme stvořeni, abychom sloužili jeden druhému. Pokud říkám, že miluji a přitom nesloužím druhému, nepomáhám mu, nevedu ho dál,

neobětuji se za něj, tak to není láska. Přinesli jste Kříž SDM: to je znamení lásky. Příběh Boží lásky spojené se skutky, dialogem, úctou, odpuštěním, trpělivostí během tolika století historie se svým lidem, která končí tam: v jeho synu na kříži – největší službou, kterou je dávat vlastní život, obětovat se, pomáhat ostatním. Není jednoduché mluvit o lásce, není jednoduché lásku žít. Tím, jak jsem ti, Kláro, odpověděl, myslím, že jsem ti v něčem pomohl, v tom, na co ses zeptala. Nevím, doufám, že ti to bude k užítku.

Děkuji také tobě, Sáro, která máš v oblíbě divadlo. Děkuji. Myslím na Ježíšova slova: „dávat život.“ O tom jsme právě mluvili. „Často žijeme v prostředí, kde lidé ztratili důvěru v život“. Ano, protože jsou situace, které nás vedou k takovým myšlenkám: „Má to cenu žít takhle? Co mohu očekávat od tohoto života?“. Myslíme v tomto světě na války. Někdy jsem řekl, že právě zažíváme třetí světovou válku, ale po kusech: v Evropě je válka, v Africe je válka, na středním východě je válka, v jiných zemích je válka. Mohu takto mít důvěru v život? Mohu důvěřovat světovým vůdcům? Když dávám svůj hlas jednomu kandidátovi, mohu mu důvěřovat, že nepřivede mou zemi k válce? Jestliže spoléháš pouze na lidi, prohrála jsi! Jedna věc mi vrtá hlavou: lidé, vůdci, podnikatelé, kteří o sobě tvrdí, že jsou křesťané, a přitom produkují zbraně! To v nás budí trochu nedůvěry: říkají si křesťané! „Ne, ne, otče, já neprodukuji zbraně, ne, ne. Já mám pouze své úspory, své investice v továrnách na zbraně.“ Ha! A proč? „Protože úroky jsou trochu vyšší.“ I přetvářka je dnes běžná věc: tvrdit jednu věc a pak udělat jinou. Pokrytectví. Ale podívejme se, co se stalo v minulém století: v letech 1914, 1915 – právě v roce 1915. Udála se velká tragédie v Arménii, mnozí lidé umřeli. Nevím jejich počet: jistě víc než milion. Kde byly tehdejší velké

mocnosti? Dívaly se jinam. Proč? Protože se zajímaly o válku: o tu svoji! Ti, kteří umřeli, byli lidé, lidské bytosti druhé kategorie. Pak v třicátých a čtyřicátých letech byla tragédie Šoa. Velké mocnosti měly fotky železničních tratí, po kterých jezdily vlaky do koncentračních táborů jako Osvětim, aby byli zabíjeni Židé a také křesťané, Romové, homosexuálové. Ale řekni mi, proč je nebombardovaly? Kvůli zájmu! Pak téměř současně byly Stalinyovy tábory v Rusku. Kolik křesťanů trpělo a bylo zabito! Velké mocnosti si rozdělovaly Evropu jako dort. Mnoho let muselo uplynout, než se došlo k „jisté“ svobodě. Je to pokrytectví mluvit o míru a produkovat zbraně, dokonce prodávat zbraně jednomu, který vede válku proti druhému, a také tomu druhému, který vede válku s tím prvním!

Chápu, co říkáš o nedůvěře k životu. Také dnes žijeme v kultuře odpadu. Protože to, co není ekonomicky užitečné, je vyřazeno. Jsou vyřazeny děti, protože nejsou počaty, anebo jsou zabity dříve, než se narodí. Jsou vyřazeni starší lidé, protože nejsou potřební a jsou ponecháni smrti – je to jakási skrytá euthanasie – nedostává se jim pomoc k životu. A nyní jsou vyřazeni mladí: měj na mysli těch 40% mladých zde bez práce. Je to opravdu odpad! Ale proč? Protože středem světového ekonomického systému není muž a žena, jak chce Bůh, ale bůh peněz. Dělá se všechno pro peníze. Ve španělštině je hezké rčení: „Por la plata baila el mono“. Přeloženo: „Za peníze i opice tančí“. Jak v této kultuře odpadu je možné mít důvěru v život? V tomto pocitu výzvy, který se rozšiřuje, rozšiřuje, rozšiřuje? Mladý člověk, který nemůže studovat, nemá práci, stydí se a necítí se hoden, protože nepracuje a nevydělává si na živobytí. Kolikrát se nakonec tito mladí lidé dostávají k závislostem? Kolikrát spáchají sebevraždu? Statistiky sebevražd mladých lidí nejsou ještě moc známé. Anebo kolikrát tito

mladí lidé jdou do boje na straně teroristů, aby udělali alespoň něco, aby měli ideál. Já chápu tuto výzvu. Proto nám Ježíš říkal, abychom nekladali své jistoty do bohatství, do světských mocností. Jak mohu mít důvěru v život? Co mohu udělat, jak mohu žít takový život, který mě nezničí, který není jen životem ničení, takový život, který nevyražuje lidi? Jak mohu žít takový život, který mě nezklame?

Přejdu tedy, abych odpověděl na otázku Luigiho: mluvil o plánu sdílení, tj. propojení, budování. Musíme pokračovat se svými plány budování – tak nás život nezklame. Když se angažuješ v plánu budování a pomoci – myslíme na děti na ulicích, na přistěhovalce, na tolik lidí, kteří potřebují pomoc a to nejenom, abychom jim dali najíst jeden den, dva dny, ale abychom je podpořili vzděláním, jednotou v radosti v oratoři a mnoha věcmi, avšak takovými, které budují. Pak pocit zoufalství odchází, je pryč. Co pro to mám udělat? Nejít do důchodu moc brzo, ale konat. Konat. Řeknu jedno slovo: konat proti proudu. Konat proti proudu. Pro vás mladé, kteří prožíváte tuto ekonomickou, kulturní, hédonistickou, konzumistickou situaci s hodnotami podobnými „mýdlovým bublinám“ - s těmito hodnotami se nejde dopředu. Dělat konstruktivní věci, ač malé, ale které nás vzájemně sjednocují a shromažďují nás v našich ideálech: to je nejlepší protilek na životní zoufalství a proti kultuře, která nabízí pouze požitek – mít se dobře, mít peníze a nemyslet na jiné věci.

Děkuji za otázky. Tobě, Luigi, jsem částečně odpověděl, ne? Konat proti proudu, to znamená být statečný a kreativní, být kreativní. Minulé léto jedno odpoledne – bylo to v srpnu, Řím byl liduprázdný – zavola-la mi po telefonu skupina chlapců a dívek, kteří byli na táboře pod stanem v různých italských městech. Přišli ke mně – řekl jsem

jim, aby přišli –, ale chudáci byli špinaví, unavení, avšak radostní! Protože udělali něco „proti proudu“!

Často nás reklamy chtějí přesvědčit, že toto je hezké, ono je dobré, a přimějí nás, abychom věřili, že ty věci jsou „drahokamy“. Ale podívejte se, prodávají nám sklo! A my musíme jít proti tomu, nesmíme být naivní a kupovat odpad, o němž nám tvrdí, že je drahokamem.

Nakonec bych chtěl opakovat slova Piera Giorgia Frassatiho: když chcete udělat něco dobrého v životě, žijte, neživořte. Žijte!

Ale vy jste inteligentní a jistě mi řeknete: „Ale, otče, vy takhle mluvíte, protože jste ve Vatikánu, máte hodně monsignorů, kteří za vás pracují. Vy jste v klidu a nevíte, co je to každodenní život.“ Ano, někdo tak může myslet. Tajemství spočívá v tom, pochopit dobře, kde se žije. V této zemi na konci 19. století byly nejhorší podmínky pro růst mladých lidí. Zednářství bylo v plném proudu, ani církve nemohla nic dělat, byli zde antiklerikální lidé, satanisté. Byla to jedna

z nejhorších a nejošklivějších dob v italských dějinách. Ale pokud chcete udělat pěkný domácí úkol, vyhledejte, kolik svatých mužů a žen se v tom čase narodilo (např. don Bosco, pozn. přek.)! Proč? Protože si uvědomili, že mají jít proti proudu vzhledem k té kultuře, tomu způsobu života. Žít skutečnost. A jestliže tato skutečnost je sklem a ne drahokamem, budu hledat skutečnost proti proudu a vytvořím vlastní skutečnost, která je ve službě k druhým. Myslete na své svaté z této země, co vykonali!

A děkuji, děkuji moc! Vždy láska, život, přátelé. Ale je možné žít tato slova pouze „směrem ven“: tím, že budeš chodit ven, abys něco přinášel. Když zůstaneš nehybně, neuděláš v životě nic a pokazíš si ho.

Mnozí z vás zde jsou vysokoškolští studenti, ale nemyslete si, že vysoká škola znamená jen studovat rozumem: být vysokoškolským studentem znamená také vycházet ven a sloužit, obzvláště chudým!

Děkuji.

Přeložila Elena Massa-Voctová

ROZVRAT SEXUÁLNÍ IDENTITY PŘEDZNAMENÁVÁ TOTALITÁRNÍ IDEOLOGIE

Tony Anatrella

„Genderová teorie je kulturní odchylka, podporovaná velice mocnou intelektuální a politickou lobby. Hrozí, že gender podkope základy západní společnosti u samotných kořenů. Reagovat na tento proud a postavit se proti němu by mělo být úkolem všech lidí dobré vůle“, tvrdí pro italský list Avvenire (28. 2. 2015) francouzský jezuita s bohatou psychologickou a psychoanalytickou praxí, mons. Tony Anatrella. Poradce Papežské rady pro rodinu a dalších vatikánských úřadů vystoupil již před několika měsíci v Miláně u příležitosti prezentace svých odborných esejů. Poslední dvě podnětné publikace nazvané „Teorie genderu a původ homosexuality“ (San Paolo, 2012) a „Narcisovo království“ (San Paolo, 2014) bohužel stále ještě čekají na český překlad.

Opakovaně jste prohlásil, že na počátku genderové teorie stojí velká lež – tedy tvrzení, že sexuální identitu je možné libovolně měnit podle imaginární perspektivy, která nepřihlíží k biologické danosti. Proč je tak nebezpečné podporovat takovéto přesvědčení?

„Protože tu hrozí, že vytvoříme podmínky k tomu, aby se společností šířila nezralost. A když společnost zdětinští, nevyhnutelně zaostává a rozkládá se. Sociální soužití se tím pádem mění v cosi velice obtížného. Děláme si iluze, že budujeme svobodu, ale ve skutečnosti otevíráme cestu totalitě.“

“To je ponurá vize. Mohl by gender skutečně vyvolat takové kolektivní „zbarbarštění“?”

„Rozhodně! Když totiž hodláme budovat společnost na základě elementárních pudů, aniž bychom přihlíželi k mužsko-ženským pohlavním rozdílům, vytváříme ideologii zcela odpoutanou od reality. Škody vyvolané v lidských dějinách ideologiemi jsou dobře známé.“

“Vysvětlil jste, že toto zvrácené myšlení, které vzniklo v západních zemích, nyní postupně zamořuje také Asii a Afriku. Jaké konkrétní problémy ale mohou vyvstat ze šíření genderové teorie?”

„Gender je nejúčinnější zbraní na destabilizaci rodin, protože si na základě mylného rovnostářství, které je plodem špatně chápaného feminismu, nárokuje, že vyloučí muže z veškerého rozhodování týkajícího se mateřství. Gender je předehrou k tomu, aby mohly na pole vstoupit skutečné sociální atentáty, kupříkladu takzvané „rodinné plánování“. To není nic jiného než potrat jako nástroj ke kontrole porodnosti, vnucovaný ekonomickou silou velikých mezinárodních organizací.“

Navzdory tomu se genderové teorii podařilo prolomit do zákonodárství čtených západních států. Znamená to, že lobby, které ji podporují, jsou opravdu tak mocné?

„Dokonce velmi mocné. Pojem „gender“ vzniká v padesátých letech ve Spojených státech amerických ve šlépějích feministických hnutí a homosexuálních organizací. Ale až od sedmdesátých let, v atmosféře anarchie, která si nárokovala zrušení všech rozdílů ve jménu spravedlivější společnosti a rovných práv pro všechny, se začal šířit, stal se politickou zbraní a dospěl k ovlivňování národních legislativ. A již nepohání k nové svobodě, nýbrž se stává nástrojem útlaku. Když totiž z občanského zákoníku odstraníme pojmenování „otec“ a „matka“, jak se to stalo kupříkladu ve Španělsku nebo Kanadě, pošlapáváme realitu. Dopouštíme se tak vážné nespravedlnosti, která je o to více nepřijatelná, protože pochází přímo od státu.“

Při své psychoterapeutické činnosti jste potkal mnoho dospívajících lidí, kteří žili s homosexuálními rodiči. Odhalil jste u nich nějaké zvláštní slabé body?

„Bohužel ano. Mluvím tu o nezvratných faktech, nehledě na to, co vypovídají tendenční statistiky. Mladým lidem, kteří měli jako rodičovský model dvě osoby téhož pohlaví, hrozí, že budou vyrůstat s nejasnou identitou. Jsou u nich velice rozšířeny psychologické obtíže. Jakoby jejich psyché stála před obtížně smířitelným rozparem. A nezaujímám zde ideologický postoj, nýbrž mluvím na základě přímého pozorování za dlouhá léta psychoanalytických konzultací.“

Je u člověka, který se necítí dobře ve své sexuální orientaci, možné pomýšlet na terapeutické doprovázení?

„Musím zde předeslat, že tu nikdo nechce ukládat terapii člověku, který po ní netouží.

Pokud však člověk prožívá vlastní sexuální orientaci nepříjemně a svobodně požádá o pomoc, může pro něj být psychoanalytické doprovázení velmi užitečné. Ve své čtyřicetileté zkušenosti jsem takto sledoval desítky případů. Nelze ale zevšeobecňovat, protože existují různé formy homosexuality a každý jedinec má svůj příběh a situaci.“

Jaké pastorační přijetí byste si představoval pro člověka, který svou homosexuální orientaci prožívá nekonfliktně?

„Povinností církve je všechny lidi doprovázet při poznávání Božího Slova. Je jisté, že pastorec zaměřená na homosexuální osoby, je obzvláště složitá a vyžaduje veliké úsilí, odborně vzdělané a přijímající kněze. Láska a pravda se tu mají spojovat bez zjednodušování. Milosrdenství neznamená ospravedlňovat sexuální návyky, které jsou v rozporu s morální naukou církve“.

Uvedl francouzský jezuita Tony Anatrella pro deník *Avvenire*.

*Přeložila Jana Gruberová,
česká sekce radia Vatican*

Tony Anatrella, SI. je francouzský kněz a psychoanalytik, jezuita. Je poradce papežských rad pro rodinu a pastorační ve zdravotnictví. Žije v Paříži, kde vyučuje na Fakultě psychologie a filosofie a na Collège des Bernardins. Je autorem četných publikací, které prozatím nejsou dostupné v češtině.

K nejnovějším italským překladům patří „Teorie genderu a původ homosexuality“ (San Paolo, 2012) a „Narcisovo království“ (San Paolo, 2014)

ANALÝZA DRAMATU KAROLA WOJTYŁY PŘED ZLATNICKÝM KRÁMKEM

Alžběta Novotná

Na podzim roku 2014 vydalo nakladatelství Paulínky péčí Sekce pro mládež ČBK divadelní hru sv. Jana Pavla II. s názvem Před zlatnickým krámkem, kterou autor publikoval v roce 1960. Přinášíme rozbor této hry, který může posloužit v pastoraci mládeže. Rozbor vychází ze starší verze překladu Heleny Stachové Před zlatnickým krámkem. Lyrické drama s podtitulem Meditace o manželské svátosti, přecházející chvílemi v drama.

1. Drama života Karola Wojtyły

1.1. Biografie

Pro pochopení autorovy tvorby a hlavních myšlenek v jeho vrcholném dramatu Před zlatnickým krámkem je nutné přiblížit nejen divadelní, ale i osobní zkušenosti tohoto výjimečného člověka na pozadí historických událostí 20. století. Často máme osobnost Karola Wojtyły bezprostředně spjatou s papežským úřadem Jana Pavla II., teologií nebo antropologickou filosofií. Méně však tušíme, že cesta, která ho dovedla mezi uznávaného myslitele a papeže, začala právě vášní k dramatické literatuře a divadlu. To dokládá i Anna Karoňová-Ostrowská při rozhovoru s Georgem Weigelem, který se životem Karola Wojtyły detailně zabýval: „*Byla to vášeň, kterou našel doma, ve studiu a ve městě prosyceném polskou romantickou literaturou a dramatem, jejichž témata utvářela jeho myšlení po dlouhé desítky let.*“¹

Karol Wojtyła se narodil 18. května 1920 ve Wadowicích ve středostavovské rodině. Stal se třetím nejmladším potomkem a druhorozeným synem Emilie Kaczorowské-Wojtyłové a Karola Wojtyły. Jeho matka se doma živila vyšíváním a otec byl

poddůstojníkem 56. pěšího pluku rakousko-uherské armády. Otec měl na utváření mladého Karola velký vliv především svou vlídností, odpovědností a houževnatou vírou. Předal svému synovi také základy německého jazyka a hluboký zájem o polské dějiny a literaturu. Wojtyła vstupuje do nepokojné doby, kdy v roce 1920 na Varšavu útočí sovětská vojska a Polsko opět bojuje o svoji samostatnost. Navíc zanedlouho musí chlapec sám ve svých osmi letech bojovat se smrtí matky a dalších členů rodiny.²

Po ukončení základní školní docházky ve Wadowicích směřuje Wojtyła v roce 1939 na chlapecké osmileté gymnázium Marcina Wadowity v téže městě. Zde se poprvé setkává s arcibiskupem Adamem Stefanem Sapiehou, který má na něj velký duchovní vliv. Začíná se také angažovat v místním divadelním spolku, kde se uváděla především polská klasická díla, jež měla přímý vliv na pozdější Wojtyłovu tvorbu. Mezi autory, kteří se často obraceli k polským dějinám a hledali jejich duchovní jádro, patřil Henryk Sienkiewicz, Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki a Cyprian Kamil Norwid. Všechny tyto literáty mladý Wojtyła postupně objevoval a jejich texty se učil přednášet a interpretovat.

V této době se také seznámil s Mieczysławem Kotlarczykiem, učitelem dějepisu a pozdějším zakladatelem Rapsodického divadla, které vzniklo v roce 1941. Právě zkušenost s ilegálním divadlem, založeným na křesťanských hodnotách, bude inspirovat Wojtyła k vlastní umělecké tvorbě.

V roce 1938 začíná studovat na Jagellonské univerzitě polonistiku, což sám komentuje: „*Pokud jde o studium, chci zdůraznit, že mé rozhodnutí pro polonistiku bylo motivováno láskou k literatuře. Nicméně už v prvním ročníku upoutalo mou pozornost studium jazyka. Studovali jsme deskriptivní gramatiku moderní polštiny a zároveň historický vývoj jazyka se zvláštním zaměřením na staroslověnštinu. To mě přivedlo ke zcela novým horizontům, ne-li k samému tajemství slova.*”³

V Krakově v téže roce hraje v divadelním souboru Studio 39 a dokončuje svou první sbírku básní *Renesanční žalm* a první nedochované drama *David* (1939). V září 1939 útočí německá vojska na Polsko a začíná druhá světová válka. Mnozí profesori jsou z Jagellonské univerzity deportováni do koncentračních táborů nebo zatčeni. Mladý student Wojtyła musí jít pracovat do kamenolomu v Zakrzówku. Tady přichází k důležitému poznání: „*Prací se všemi jejími těžkostmi se účastníme na Boží tvořivosti, neboť práce se dotýká samotné podstaty člověka, bytosti, které dal Bůh vládu nad zemí.*”⁴ Tuto myšlenku vyjádří ve své pozdější básnické sbírce *Kamenolom* (1957) a také v teoretické studii *Osoba a čin* (1969). Při těžké práci však stále ilegálně studuje. Nejdříve křesťanskou mystiku pod vedením katolického laika Jana Tyranowského, poté se začíná v krakovském semináři zabývat filosofickou antropologií. V této době - tedy kolem roku 1942 - Wojtyła touží po kněžském povolání. Po pečlivé duchovní přípravě a složení všech potřebných zkoušek je v roce 1946 vysvě-

cen Adamem Stefanem Saphiou na kněze. V průběhu válečného období se Wojtyła podílí prostřednictvím kultury na odboji, který zaštiťovala podzemní organizace UNIA, kam spadalo i Rapsodické divadlo.

Pro jazykový talent i vysoký intelekt byl Wojtyła kardinálem Saphiou poslán po vysvěcení v roce 1946 na studia do Říma. Zde začíná v latině psát svoji disertační práci s názvem *Doctrina de fide apud S. Ioannem a Cruce (Nauka de fide u sv. Jana od Kříže)*.⁵

O prázdninách navštěvuje Belgie, Holandsko a Francii, kde se setkává s různými hnutími dělnických kněží. Je nadšený z jejich otevřenosti a aktivního zapojování se do života věřících. Tuto zkušenost přenáší po úspěšném absolvování doktorské zkoušky v roce 1948 do Polska. Jeho prvním kněžským působištěm se stává farnost Niegowice, záhy následuje kostel sv. Floriána v Krakově. Zde přišel s novinkou kurzů pro snoubence, s konferencemi pro studenty na ubytovnách, a také založil studentský sbor, ve kterém učil mladé gregoriánskému chorálu a nastudoval s nimi zároveň několik středověkých divadelních her s biblickou tematikou. Tato setkávání dala vzniknout takzvanému „środowisku”. „*Dodnes se jím označuje skupina přibližně dvou set lidí, často manželských dvojic s pravnoučaty, která se začala formovat v době, kdy Wojtyła působil jako kaplan u sv. Floriána.*”⁶ Přátelská atmosféra tohoto uskupení byla ostrým protikladem proti totalitnímu ovzduší na univerzitách i ve veřejném životě. Je nutné poznamenat, že právě z těchto rozmluv a diskuzí členů środowiska se rodí teoretický spis *Láska a odpovědnost* (1960) a vrcholné meditativní drama *Před zlatnickým krámem* (1960).

Při pastoraci udržuje neustále styky s Rapsodickým divadlem, přednáší na Jagellonské univerzitě, dále na Katolické univerzitě

v Lublinu a přispívá do katolického tisku s názvem *Tygodnik Powszechny*. „*Tento týdeník měl tolik nepřímých čtenářů, že by mu je v té době mohl závidět leckterý západní časopis. Byl předáván z ruky do ruky prostřednictvím rozsáhlé sítě intelektuálů a sehrál během oněch let klíčovou roli v přibližování katolických disidentů-intelektuálů s jejich nekatolickými protějšky.*”⁷

4. července 1958 se Wojtyła stává nejmladším biskupem v Polsku. Poté dostává několik příležitostí k prezentaci svých myšlenky o člověku, který hledá pravdu v moderním světě na Druhém vatikánském koncilu, jenž byl zahájen 11. října 1962.⁸ O dva roky později se stává krakovským arcibiskupem a brzy po koncilu v roce 1967 je Wojtyła jmenován kardinálem.⁹ Během svého úřadu se vyjadřuje k ateismu moderní doby, reformám liturgie, teologii těla a dialogu s nekřesťanskými náboženstvími. Na podzim 1978 nastává pro Wojtyłu i celý svět klíčový moment. Karol Wojtyła přijímá jméno Jan Pavel II. a stává se papežem. Poté se odhalí i tajemství pseudonymů Andrzej Jawień a Stanisław Andrzej Grunda, pod kterými Wojtyła vydával svá dramata a poezii. V papežském úřadě se věnuje převážně jenom spisům o víře a náboženství. Tyto teorie byly i doposud vydávány pod jeho vlastním jménem. Karol Wojtyła zemřel druhého dubna 2005.

1.2. Reduta a Rapsodické¹⁰ divadlo

K objevení důležitého významu dramatického slova přivedl Wojtyłu koncept ilegálního Rapsodického divadla založeného Mieczysławem Kotlarczykem roku 1941. Do té doby byl Wojtyła uchvácen myšlenkou polské scény Reduta, kterou vedl Juliusz Osterwa. Divadelní koncept Reduty staví herce i režiséra na stejnou úroveň, tvůrčí práce vzniká na základě diskusí nad textem a po-

dobné hloubání chce přinést i divákům skrze jevištní tvar. Tento jevištní tvar však podle tvůrců nikdy nedojde k ustálené formě, protože divadlo má být nekonečnou cestou k vyšším možnostem, ke kontemplaci: „*Herecká práce v Redutě je založena na zásadě kolektivismu. Herci vedou společný život, mají komunistické hospodářství, gáže jsou nepatrné, žijí i za scénou jako jedna rodina. Jsou apoštoly velkého umění.*”¹¹ Toto poslání pak tvůrci Reduty naplňují prostřednictvím klasických polských děl i volnými adaptacemi nedramatických textů. Wojtyłova spolupráce s Redutou spočívala i v překladech světových děl do moderní polštiny. Hrál i v několika inscenacích pod Osterwovým dohledem. Osterwa však v roce 1935 opouští Krakov a Wojtyła zůstává sám, bez vedení i divadelního souboru.

Rapsodické divadlo se svým konceptem „divadla slova“, které mělo za cíl podnítit v divákovi nadsmyslové zážitky, se zrodilo v bytě, jenž si Kotlarczyk pronajal v Debnickách, a probudilo ve Wojtyłovi opět touhu po divadle jako prostředku zvěstující pravdu a naději. Ústřední myšlenkou Rapsodického divadla je vyslovovat rituálně, tedy téměř liturgicky, pravdu v okupovaném Polsku: „*Primární zde nejsou události a jejich průběh, ale uchopení problému a jeho rozvíjení, které se děje převážně filosoficky.*”¹² Můžeme tedy mluvit o divadle vnitřního dramatu, kde není zapotřebí popisných dekorací, ani složité jevištní akce. Síla slova spočívala spíše v hereckém projevu a v přijetí slova publikem. Během svého utajeného působení nastudovali mladí členové divadla kolem sedmi her, z nichž pro první uvedení zvolili Słowackého *Krále Duchů*. Wojtyła pod Kotlarczykovým přísným režijním vedením prohluboval své vyjadřovací schopnosti a cit pro komunikaci s publikem. Zdokonaloval se v herecké technice, která vycházela přede-

vším z vnitřního napětí, kdy se slovo proměňuje v gesto.

Po přijetí do ilegálního semináře Wojtyła odchází od své divadelní rodiny, aby se stal knězem. Věrnost divadlu v něm však zůstala, a tak se začíná intenzivněji věnovat psaní dramát. S Rapsodickým divadlem udržuje písemný kontakt až do roku 1967, kdy je režimem rozpuštěno.

1.3. Karol Wojtyła a autoři, kteří jej inspirovali

Otec Wojtyły pravděpodobně netušil, že jeho večerní předčítání z tvorby skvělého vypravěče Henryka Sienkiewicze bude mít na mladého školáka Wojtyłu takový vliv. A to především na utváření obrazu o polském státu a snahu ve své tvorbě opět pozvednout ctnosti a duchovní hodnoty podobně, jako tomu je u Sienkiewicze. Dalším romantickým autorem, který provázel Wojtyłu téměř celým životem, byl Juliusz Słowacki. Ten se ve svém díle navrácí k otázce, co bylo na samém počátku, a pokouší se rekonstruovat dějiny od stvoření světa. Věří, že Polsko mělo na vývoj evropské historie nesmírný vliv a že v době rozděleného Polska přebývá právě v polském národě mystický „Duch“, jenž stvořil svět a který nastolí i spravedlnost.¹³ Zajímavostí je, že v podobných úvahách vytvořil báseň *Słowiański papież* (1848) o slovanském papeži, který se stane přítelem a nadějí všech lidí. Právě Wojtyła později usedl na papežský stolec jako první neitalský papež od roku 1523.

Wojtyła se také důvěrně seznámil se zásadním autorem polského romantismu Adamem Mickiewiczem, který ve svém eposu *Pan Tadeáš* (1834) a v poetickém dramatu *Dziady* (1832) směřuje k myšlence, že utrpení Polska lze chápat jako utrpení samotného Krista. Vyzdvihuje záměrně duchovní askezi a pokoru před násilím, jedině ty totiž

mohou vést člověka k opravdové radosti. Tuto křesťanskou revoluční proměnu můžeme sledovat i ve Wojtyłově hře *Bratr našeho Boha* (1950). Na formování Wojtyłovy osobnosti i myšlení má ovšem největší podíl Cyprian Kamil Norwid, který skrze poezii hledá pravdu a vyjadřuje nesouhlas s materialismem. Rozjímá také o smyslu práce. Tvrdí, že práce je sice důsledkem prvního hříchu, ale pokud je vykonávána s láskou, dostává rozměr svobody.¹⁴ Tyto povzbuzující myšlenky Wojtyłu doprovázejí nejdříve při fyzické práci v kamenolomu a v chemičce, dále pak při pastorační a papežské službě.

1.4. Dramatická tvorba Karola Wojtyły

Poslání dramatika a básníka v totalitním režimu je stejně důležité jako poslání vojáka na frontě. Wojtyła si tedy zvolil onu mocnou zbraň slova jako nástroje, kterým se k realitě přiblíží a snad ji jeho prostřednictvím i pochopí. Kde nestačí jeho teologická a filosofická vzdělanost, tam začíná zkoumat život a lidství skrze umění literatury. Nešlo mu o slávu, ani vydávání bestsellerů, ale spíš o meditativnost a křehkost, o intimní dialog se čtenářem či divákem. To dokazuje i publikování pod pseudonymy a nezveřejňování svých děl přednášením ani v okruhu blízkých přátel.

Wojtyłovo první drama *David* z roku 1939 se nedochovalo. O rok později napsal drama *Job* (1940) a *Jeremiáš* (1940). Oba tituly mají společného jmenovatele v biblických motivech a v hledání polských kořenů. V první hře autor přirovnává Jobův osud k osudu okupovaného Polska a trpící Kristus národů je metaforou pro trpící rozdělené Polsko. V díle *Jeremiáš* navazuje na otázku, proč Polsko trpí a hledá příčiny jeho pádů v minulosti i současnosti. V roce 1949 dokončuje jednu z vrcholných her *Bratr našeho Boha* s hlavní postavou bratra Alberta, kte-

rý ztělesňuje tehdejšího moderního umělce Adama Chmielowského. Wojtyła se ve hře zabývá dvěma tématy. Tím prvním je hledání poslání - zapomenutí na vlastní já a odevzdání se k službě druhým. Druhé téma, které si žádá o pozornost, je otázka revoluce. Konfrontací dvou postav Adama a Cizince (Lenin) dochází autor k poznání, že je třeba revoluce lásky a otevřenosti, nikoliv sociální revoluce a hněv. František Burda v této souvislosti ve své knize *Obraz člověka ve filosofickém světě Karola Wojtyły* píše: „Wojtyła trvá na nezbytnosti sociální spravedlnosti, ale současně prohlašuje, že ekonomické a politické osvobození, které je omezené jen na materiální sféru, je nedostatečné.”¹⁵ Tímto dramatem autor otevírá volnou dramatickou trilogii, kterou tvoří vrcholné hry – *Bratr našeho Boha* (1950), *Před zlatnickým krámem* (1960) a *Paprsky otcovství* (1964). Hry jsou provázány myšlenkovou kontinuitou, které jsou podřízeny děj i postavy, a získávají tím nové pojetí scénického času. Autor se v nich nepřestává pít po lidské přirozenosti a jeho údělu. Nachází smysl člověka v absolutní lásce a ve vztahu k druhé bytosti, k Bohu. Nejcitelněji a nejprůzračněji pak tento hluboký smysl vystihuje v postavách dramatu *Před zlatnickým krámem*.

2. Analýza dramatu *Před zlatnickým krámem*

2.1. Kontext vzniku díla

Polsko po druhé světové válce mělo před sebou naléhavost obnovy a odstranění veškeré nespravedlnosti, kterou země utrpěla. Snahy reflektovat moderní dějiny a vytvořit nové etické postoje přerušilo znárodnění průmyslu, industrializace a nástup další totalitní moci, tentokrát komunistické. Polská lidová republika tak musela v budovatelském ovzduší opět formovat psychiku moderního člověka, socialistického občana, a při tom

zachovávat hodnoty polské tradice, na které navazovalo poválečné drama.¹⁶

V druhé polovině padesátých a na počátku šedesátých let mají polští dramatici tendenci k protestům proti schematičnosti a automatizaci doby. Vnímají, že rychlý pokrok a objevy přerůstají člověka a přestávají mu sloužit, ba právě naopak ho zotročují a odcizují. Proti tomuto vytržení a odlidštění divadelníci bojují prostřednictvím návratu k historickým tématům, ale také za pomoci hledání nových experimentů a výrazových možností - volí hyperboly, absurdní humor, lyrizující podobu skladeb i metafory k jasněmu zdůraznění nedostatků ve společnosti. Novátorský proud poetického dramatu s filozofickým podtextem zastupují dramatici jako je Białoszewski, Karpowicz, Herbert, Rymkiewicz a Szaniawský. Tito autoři se snaží postihnout hlubokou pravdu jevů ve společnosti, které vyjadřují nekonvenční scénickou formou. Charakteristické je pro ně střídání reality a snových vizí. Mezi tyto dramatiky můžeme zařadit také Wojtyłu.¹⁷

V církvi, kde se Wojtyła v této době pohyboval, byl nastolen tzv. *modus vivendi* s režimem.¹⁸ Tato dohoda povolovala vyučovat náboženství, sloužit veřejné mše a vydávat některý církevní tisk. Díky těmto úlevám mohla církev shromažďovat mladé intelektuály v liturgických i kulturních kruzích, což byla příjemná alternativa oproti ostře sledovaným univerzitám. V těchto podmínkách vzniklo v roce 1951 již zmíněné *środowisko*. Zde měl Wojtyła široké pole působnosti pro své inovativní nápady, a tak začal pořádat kajakářské výlety a túry do hor, při kterých dlouze debatoval s mladými lidmi. Připravoval snoubence na svátost manželství a zpovídal je. Předobrazem jeho postav ve *Zlatnickém krámi* byli reální členové *środowiska*, a situace, které s mladými prožil, přepracoval do dramatických situací. Není divu, že se na

základě rozhovorů Wojtyła v tomto období intenzivně věnuje otázce lásky, jež je hodna člověka. Své úvahy na toto téma začíná prezentovat ve formě přednášek na univerzitě v Lublinu, aby později v roce 1960 mohl v nakladatelství Znak pod pseudonymem Andrzej Jawień vydat nejdříve teologický spis *Láska a zodpovědnost* i zvláštní scénickou meditaci *Před zlatnickým krámem*. Proč zrovna zvláštní? Jestliže v šedesátých letech svět zažívá politické i kulturní uvolnění a bují zde sexuální revoluce, trend volné lásky i experimentování s drogami, muselo toto drama být staromódním a nanejvýš překvapujícím. Přesto vychází z mladých lidí. Reaguje na bezbřehost lidské svobody a nepodbízí se. Naopak volí náročnou literární i myšlenkovou formu, která však čtenáře neodradí a brzy se dokonce začne uvádět na polských i zahraničních jevištích.

2.2. Dramatická struktura

2.2.1. Děj

Dramatická práce Karola Wojtyły je v České republice téměř neznámá. Abych mohla s dramatem průkazně pracovat, je nutné uvést nejdříve děj, který propojuje všechna tři dějství. Pro svoji analýzu jsem zvolila český překlad Heleny Stachové, která se překladatelské činnosti věnuje soustavně od roku 1955.

V prvním dějství s názvem Signály stojí mladý pár Tereza a Ondřej před životním rozhodnutím vydat se na společnou cestu životem. Prostřednictvím jejich vnitřních výpovědí se dozvídáme první momenty, kdy si sami sebe všimli a postupně se do sebe zamilovali. Jsme účastní příprav na svatbu, která se odehrává především v jejich myšlenkách. Jsem svědky Ondřejova vyslovení a otevření jeho srdce Tereze. Při vybírání snubních prstýnků je pozorovatel významné chvíle mladého páru i zlatník. Váží a zkouší jejich

prsteny, svými slovy i přítomností spojuje Terezu a Ondřeje dohromady.

V Miláčkovi, tedy ve druhém dějství hry, se seznamujeme s příběhem docela jiného manželského páru Anny a Štěpána. Ti spolu žijí již několik let, mají tři děti, z nichž druhorozená je Monika. Jejich manželství prochází vážnou krizí. S rutinou všedních dní se sobě navzájem oddalují bez větších příčin. Anna chce svoji lásku reklamovat tím, že prodá svůj prsten u stejného zlatníka, u kterého se zastavili i Ondřej s Terezou. Zlatník však prsten nechce přijmout a Anna zoufale začíná hledat náhražky štěstí. Svůj život odkrývá před náhodným kolemjdoucím jménem Adam a obžalovává před ním Štěpána, aby si ulevila. Ponořují se s Adamem do energického rozhovoru. Adam se snaží zkoumat její radikální rozhodnutí být již bez Štěpána, dokonce ji vystavuje „pokus“ a připravuje ji na příchod Miláčka. Tato zpráva Annu roztouží a urputně na ni myslí jako na východisko, naději po nové lásce. Potkává na ulici několik adeptů na Miláčka. Jedná se o různé typy mužů, se všemi může Anna odejít. Všichni jsou tak jiní, tak lepší než Štěpán. Když se Anna rozhodne nastoupit do luxusního vozu cizího muže, Adam ji zastaví. Z jejího chování je zklamán, chce ji totiž připravit pro skutečného Miláčka. Ukazuje jí na ulici dívky s lampami, které jdou koupit olej a dívky, které usnuly a olej jim došel. Obě skupiny čekají na mladého muže – Miláčka. Zastihnou ho však jen ty připravené, a proto i Adam chce, aby se Anna připravila. Tvrdí, že ještě není tak pozdě, aby se probudila. Za okamžik Anna skutečně potkává muže v klobouku, jehož se však při pohledu do tváře lekne. Je totiž velice podobný Štěpánovi. Adam ji pobízí, aby se lásky nebála, přestože má tu samou tvář jako doposud. Anna se ve svých úvahách opět ocitá před zlatnickovým krámem.

V závěru hry, v posledním dějství nazvaném Děti, se obloukem vracíme na začátek a osudy postav se spojují. Kryštof a Monika, děti s odlišnou minulostí, z odlišných rodin, chtějí spojit své životy. Matka Kryštofa je Tereza z prvního dějství. Rozjímá o smrti svého manžela Ondřeje a zároveň o dopadu, jaký to mělo na Kryštofa. Vnitřně rozčuchaná stojí před zlatnickovým krámem, aby svěřila Kryštofa nové ženě, aby lásku, kterou darovala synovi, viděla růst do nových dimenzí. Kryštof v sobě hledá muže, otcův vzor, s nímž se neměl možnost setkat. Spatřuje ve svatbě s Monikou naplnění svého životního smyslu, přestože Monika vstupuje do manželství s různými zraněními. Její rodiče jsou totiž Anna a Štěpán, dva sobě si vzdálení lidé. Stejně jako oni se i Monika bojí lásky, bojí se, že ji Kryštof jednou opustí, bojí se sebe. Přesto se na svatbě potkávají všichni – Monika, Kryštof, Tereza, Anna, Štěpán i Adam, který jde Kryštofovi za svědka místo otce. Dozvídáme se, že Adam byl přítomen ve válce s Ondřejem a po jeho smrti pak podporoval Terezu s Kryštofem. Anna se se Štěpánem nakonec nerozvedla a oba se snaží navzájem komunikovat. Konec dramatu tedy před námi otevírá nový společný osud Moniky a Kryštofa, ale také nové hledání společné lásky v Anně a Štěpánovi.

2.2.2. Žánr

Před zlatnickým krámem nese podtitul „meditace o manželské svátosti přecházející chvílemi v drama“. Jedná se o básnické drama, kdy forma a obsah jsou si rovny a vytvářejí společný celek. Patrice Pavis ve svém *Divadelním slovníku* básnické drama charakterizuje takto: „*Básnické drama obsahuje nepřilíš rozvinuté jednání, zápletku pouze vyvažuje lyrická zastavení. Sbližení lyričnosti s dramatickostí narušuje dramatickou či tragickou formu.*“¹⁹ Při mém pátrání, proč se drama před *Zlatnickým krámem* neuvádí

v Čechách, jsem zjistila, že mnozí ho považují za „nehratelnou báseň“. Je nutné tento omyl vyvrátit. Budeme-li prvotně vycházet z toho, že dramatický text je určený k inscenování, musíme se skutečně zaměřit na jeho dramatickosti, zda-li může potencionálního diváka zaujmout. U *Wojtyły* se tato dramatická hybnost objevuje převážně v dialogičnosti postav a v jejich vnitřním jednání, kdy se chtějí přiblížit dokonalé lásce, ale uzemňuje je jejich lidství. Nejednání se nakonec stává samotným dramatickým činitelem a vytváří napětí.

Ve výstavbě dramatického textu *Před zlatnickým krámem* sice převládají monology, ale ty dle studie *Dialog a monolog*²⁰ Jana Mukařovského nejsou absolutní. Nabývají totiž formu rozhovorů se sebou samým. Tato rozmluva se svým vlastním já je typická pro každou z *Wojtylových* postav, nejčastěji se však vyskytuje v replikách Terezy: „*Měla jsem snad kontrolovat intuici svého Kryštofa?*“²¹ Ať už se jedná o vnitřní monology reflexivní nebo vypravěčské, dávají přesný obraz o psychickém rozpoložení jednající postavy. Tyto vnitřní monology se stávají zdrojem významových zvrátů, neustálé tenze, která na rozdíl od přítomného dění nekončí. To samozřejmě přináší svá úskalí především v celkovém spojování kontextu, protože myšlenky běží od přítomnosti k minulosti, obrací se k dalším postavám. O to více musí být kladen důraz na podrobnou analýzu textu, abychom drama mohli srozumitelně zprostředkovat.

Lyričnost a volný verš přinášejí celému dramatu hudební tempo, které má tendenci napovídat a poodkrývat jednotlivá témata. Posiluje význam sdělení a již zmiňovaná rapsodická forma dodává vznešenost a závažnost řeči postav.

„*Jak to udělat, Terezo,
abys navždy zůstala v Ondřejovi?
Jak to udělat, Ondřeji,
abys navždy zůstal v Tereze?
Když člověk nevydrží v druhém člověku,
když na to nestačí.*“²²

2.2.3. Struktura

Hra je rozdělena do třech dějství bez jakýchkoliv scénických poznámek a seznamu dramatických postav. Autor odvrací pozornost od záměrného oslabení dějovosti tím, že velmi plynule navazuje v jednotlivých scénách, které odděluje jen číslicemi na základě změny prostoru a času, popřípadě výstupu jiné postavy. Tato nepřetržitost myšlenek prolínající se s replikami pronesenými k cizímu subjektu vytváří nové pojetí scénického času. Je zde také využit princip zcizení na základě výstupu sboru v prvním a druhém dějství. Nejedná se o brechtovské zcizení, ale estetický postup, který podle Pavise ozvláštňuje věci, vytváří zvláštní vnímání předmětu, aniž by si kladl za cíl přiblížit význam obrazu našemu chápání.²³ V dramatu se vykytuje ještě jedna zajímavost, která odpovídá prvkům dokumentárního divadla, a to vložení úryvků z dopisu. Jejich obsah podtrhuje předchozí vnitřní výpovědi Terezy a Ondřeje. Tyto útržky z dopisů také nápadně korespondují s autorovými dopisy určenými Tereze Heydelové, člence šrodowiska. Jakoby toto psaní bylo nejvěrohodnějším a také věčným vyjádřením důležitých událostí a myšlenek.

Tři dramatická dějství jsou třemi obrazy vnitřního světa dvojice. Tvoří triptych, prolínají se. V každém obraze je přítomen i malíř, oko kamery, které sonduje a zachycuje celou situaci – ať už to je zlatník nebo Adam. Právě jejich repliky odrážejí stěžejní dramatický konflikt postav a vzájemně je spojují. V prvním dějství pojmenovaném

Signály zlatník převažuje prsteny Terezy a Ondřeje. Ve skutečnosti však zkoumá jejich lidství a míru obětavé lásky. Ve skle výlohy a v jeho očích vidí sami sebe. Tento „všemocný“ pohled je bude doprovázet i nadále.

Do vztahu Anny a Štěpána zasáhne významně především Adam, mnohem konkrétnější postava už jenom proto, že se Anně osobně představí. Přesto nepodporuje logickou návaznost dramatu, objevil se z neznáma, jako náhodný kolemjdoucí, který již předem Annino jméno zná. Básnický subjekt ztělesňuje právě Adam. Vstupuje přímo do konfliktu, aby své postavy navedl v jejich příběhu, tázal se jich a provázel je svojí přítomností. Prostřednictvím jeho replik sděluje klíčové poselství dramatu, které vykristalizovalo na základě setkávání s mladými: „*A Adam, bezpochyby odráží zkušenosti otce Karola Wojtyły, přítele a zpovědníka, který „věděl přesně, jak žijeme“, který se účastnil lásky mezi manželskými dvojicemi a mezi rodiči a jejich dětmi.*“²⁴

V závěrečném dějství nazvaném Děti jsou přítomni starý zlatník i Adam zároveň. Oba se stávají svědky zasnoubení Moniky a Kryštofa, oba vědí o postavách vše, a přesto k nim čtenářova pozornost není směřována. V Kryštofově replice čteme: „*Mluvil málo a říkal věci známé.*“²⁵ Najednou ztrácí zlatník na počáteční exkluzivitu, jako kdyby důležitá slova vyřčená starým mužem i Adamem měl Kryštof s Monikou v sobě vetkána přirozeně již odjakživa a nepotřebovali je slyšet. Autor záměrně vyzývá postavy k soustředění se na jejich životní drama a svěčuje jim s důvěrou jejich osud. Závěr hry tedy není koncem, ale otevřeným začátkem, který se přenáší ve formě katarze do srdcí čtenáře, diváka. Podobně je tomu i u předchozích dějství, která končí otevřenou otázkou, aby postavy na základě svých úvah hledaly řešení společně s divákem.

2.2.4. Topografie dramatu

Reálným dramatickým prostorem pro všechna tři dějství je zlatnický krám. Toto místo je konkretizované pouhým výkladním sklem, za nímž leží drahocennosti a snubní prsteny. Sklo, v němž se postavy zhlíží, nabízí zrcadlo skutečnosti, odráží vnitřní svět postav. Význam reálie zlatnictví se přenáší do symbolistní roviny. Naznačuje pouto, dramatický okamžik postav, které sem přišly, aby spojily své životy, a jejichž spojení trvá. Tento prostor v nich žije, přestože mu záměrně nevěnují pozornost. Stává se meditačním místem a kontrastuje s nezastavitelným a mnohem rychlejším tempem ulice. Autor nápaditým způsobem přechází od konkrétního prostředí k nekonečnému a neohrazenému vnitřnímu světu a to prostřednictvím rozmístění postav. Jedná se o interakci dvou bytostí, která je doplněna o Osobu třetí - mladý pár, před kterým stojí zlatník. Zlatník ve Wojtyłově pojetí reprezentuje Boží přítomnost a odkazuje tak na křesťanské vnímání absolutní lásky. „*Bůh Otec nás zahrnul z nebe rozmanitými duchovními dary, protože jsme spojeni s Kristem. V něm si nás vyvolil ještě před stvořením světa, abychom byli před ním svatí a neposkvrnění v lásce...*“²⁶ Tento „láskyplný trojúhelník“, obraz Boží plnosti, se objevuje i v případě Anny a Štěpána, do jejichž strastí vstupuje Adam. Ten Anně připomíná, že nejde o to odejít, ale vrátit se a na starém místě najít opět sebe sama.²⁷ Staré místo, v našem případě zlatnický krám, se stává v dramatu jednotným prostorem vědomí, mysli a ducha. Nakonec i nový životní příběh dětí Moniky a Kryštofa začíná opět před očima zlatníka v jeho krámku.

2.2.5. Čas dramatu

Interakce dvou osob doplněná o třetí, odrážející plnost Boha v jeho Božské troji-

ci, má sjednocující charakter v jakémkoliv prostoru. Tento trojúhelník je jakýmsi vzorcem Lásky, která je však nekonečná a přesahující veškerý čas. Právě postavy v dramatu jsou nositeli věčnosti a jejich repliky jakoby skýtalý problematiku celých dějin lidstva. Hledají v sobě lidství, které cítí, že vyvěrá z nevystižitelné a nekonečné Lásky. Mluví o své minulosti, zachycují přítomnost a vyhlíží budoucí dny. Tuší, že smrt není dokonavá a konečná – Tereza vnímá přítomnost zemřelého Ondřeje ve svém synovi Kryštofovi. Mluví s Ondřejem a přebývá v ní stále. Wojtyła prostřednictvím monologů umožňuje postavám reflexi, a tím také prodlužuje vnitřní dramatický čas. Projevem reflexe rozumíme podle Milana Lukeše zveřejněný vnitřní monolog, popisující vnitřní myšlenku, která v životní rovině zůstává skrytá a je realizována v mžiku. Dramatický čas se tím zdánlivě prodlužuje, přesněji řečeno zastavuje.²⁸

Zajímavým a významotvorným prvkem jsou však reálné hodiny na věži i hodinky, které pozlacuje zlatník. Dokonce je v textu častokrát položena nezodpovězená otázka: kolik je hodin? Autor upozorňuje na realitu, která je měřená časem a je – narozdíl od lásky - pomíjivá. V celém dramatu se vyskytují jediné dva konkrétní časové údaje: datace období října a hodina mezi pátou a šestou při žádosti Ondřeje Terezy o ruku. Tereza sama však v tento moment říká, že si nepamatuje, v kolik to bylo přesně:

„*V takových chvílích se člověk na hodiny nedívá, takové momenty přerůstají v člověku čas.*“²⁹

Již zmíněný vnitřní monolog dovoluje plyně narušovat děj posunující se vpřed skoky do minulosti – konkrétně se jedná o vypravěčské roviny. Zatímco u evropského dramatu je typické, že postavy zkoumají

a přiznávají si svoji minulost z událostí přítomných, u Wojtyły je tomu opačně. Postavy se navrací k minulosti, aby mohly plně pochopit, vnitřně ukotvit – zvěčnit právě probíhající okamžik. Tímto důležitým okamžikem pro všechny tři páry je rozhodnutí se pro druhého člověka.

Další časovou relací je intenzita světla, tedy často opakující se doba stmívání, večera, již autor přikládá značný význam. Ať se už jedná o signál večer v horách, na který v souvislosti s Ondřejem vzpomíná Tereza, nebo zastavení před zlatnickým krámem či pozdní příchod Miláčka v příběhu Anny. Večer je spjatý s koncem dne, chladem. Tyto reálie jsou však v postavách překonány, protože je neurčuje čas měřitelný, ale čas jejich bytí, existence. Proto i v symbolické rovině dramatu je večer překonán, postavy si ho často ani neuvědomují. Zlatník svítí dlouho do noci, Adam Annu „probouzí“ večer, aby se připravila na Miláčka a její láska s přicházející tmou neskončila, Ondřej s Terezou dlí dlouho večer před vitrínou zlatnického krámu. Čas Wojtyłova dramatu odráží čas dramatu lidského bytí.

2.3. Téma

Drama *Před zlatnickým krámem* se věnuje především otázce lásky, jejíž zobrazení se v literatuře neustále opakuje. Na rozdíl od mnohých ztvárněných podob lásky, jakou je vášnivost, emocionální poblouznění nebo žárlivost, se Wojtyła zabývá její hlubokou podstatou. Vrací se k člověku - jakožto k osobě, která žije ve vztazích. Proto, aby se mohl člověk realizovat, musí se sebedarovat. Je určen k životu s druhými lidmi, a právě toto společenství dvou lidí je láska, která se přibližuje Božímu obrazu, společenství Boží Trojice. Wojtyła přemítá o lásce jako o svobodném daru, tedy momentu volby, rozhodnutí. Téma rozhodnutí, které je v dramatu

často dynamizováno vnitřními úvahami postav, se stává výchozím a stěžejním bodem pro lásku, pro nový životní příběh. V souvislosti s člověkem a sebedarováním odkrývá autor také téma mužství a ženství. Dalším subtématem je hledání ubohého lidského štěstí, k němuž může dojít pouze v lásce a vztahu dvou osob. Replika zlatníka velmi přesně vystihuje problematiku dramatu: „*A uprostřed toho všeho láska, která tryská ze svobody jako pramen z příčně proříznuté půdy. Hle člověk! Není průsvitný a není monumentální, není ani prostý, je to spíš chudák.*“³⁰

2.3.1. Rozhodnutí se jeden pro druhého

Zlatnický krám je oním symbolem svobodného rozhodnutí se jeden pro druhého. Celé drama začíná replikou Terezy, že si ji Ondřej zvolil. Autor záměrně nepoužívá obratu vybral nebo vzal a tím vymaňuje svobodu ze samoučelnosti, za kterou ji mnozí vnímají. Svobodné rozhodnutí v jeho dramatu je ve funkci lásky, tedy v dimenzi dobra. Postavy se nezaobírají primárně vlastní touhou a přáními, mnohem více přemýšlí o druhém člověku. „*Láska pulsuje ve skráních, v člověku se stává myšlenkou a vůlí, vůlí Terezy být Ondřejem, vůlí Ondřeje být Terezou.*“³¹ Jak udělat, aby se milovali stále, jak udělat druhého šťastným? Tyto myšlenky vycházejí z jejich svobodné vůle a nitra, nikdo jim přeci nepřikázal spojit svůj život s tím druhým, s tou druhou. Navléci prsten jeden druhému je pro postavy snadné, prožít s nadšením svatební den také, ale ony tuto chvíli vnímají mnohem vážněji, osudově.

Ondřej se s Terezou navrací k minulosti, aby zjistili, co je přivedlo k volbě pro toho druhého. Zmocňuje se jich dojetí, protože oni se sami rozhodli, že z odlišných osudů srostou v jeden a že se před nimi otevře nová budoucnost.

Anna, nespokojená ve svém manželství, jako první nejde hledat jiného, lepšího muže, ale přichází do zlatnického krámu, aby se onoho životního rozhodnutí ve formě snubního prstenu zbavila. Je pro ni břemenem, o to víc, když si ho ona sama vybrala. Děsí ji, že v osobě Miláčka spatřuje opět Štěpána, jako kdyby tušila, že její rozhodnutí je nesmazatelné.

V případě Kryštofa je tomu docela jinak. Vstupuje do manželství s Monikou již na základě reálné hrozby, že manželství nemusí být trvalé. Nemá vzor svého otce, neví jak být dobrým manželem a otcem svých dětí. Monika je dítě z nefungujícího vztahu dvou navzájem si cizích lidí. Má adekvátní strach, že se sami sobě s Kryštofem jednou také odcizí. Je komplikované, uzavřené povahy. Přesto v sobě oba nacházejí důvěru a přijímají výzvu. Rozhodnou se překonat všechny negativní skutečnosti silou lásky, která u nich začíná v okamžiku, kdy Kryštof bere prokřehlé ruce Moniky do svých. Pro oba je toto stěžejní moment rozhodnutí, a proto nepocítují ve zlatnictví nic zvláštního jako jejich rodiče. Velmi touží po nové lásce. Vědí, že okamžik rozhodnutí se jeden pro druhého vytvoří jejich novou, nekonečnou existenci. „*Od nynějška musíme jít spolu, Moniko, spolu, i kdybych od tebe měl odejít tak brzy jako otec od matky. Tamto všechno musíme nechat být a vytvářet svůj osud od začátku.*“³²

2.3.2. Drama lásky

Zmínila jsem již, že drama *Před zlatnickým krámem* neoplývá velkými dějovými zvraty, ani komplikovanými zápletkami, a přesto je v něm neustálé vnitřní napětí. Odpovědí je samotné téma lásky, která není statická, naopak velmi dynamická. „*V lásce je obsažen dynamický prvek, jenž je spojen s neustálou obnovovanou možností svobodné vůle volit dobro.*“³³ Postavy po svém rozhodnutí spojit své

životy dohromady tedy „neusínají na vavřínech“ nebo se nestávají apatickými, lhostejnými, jak je pro některá manželství typické. Naopak jsou si vědomy toho, že s každým svým jednáním musejí rozhodnutí pro lásku obnovovat a zpřítomňovat.

V dramatu se prolínají tři roviny lásky, které Wojtyła analyzoval také v knize *Láska a zodpovědnost*.³⁴ Tou první rovinou je zalíbení, shledání. Prvotní zalíbení v druhém člověku přichází na základě emocí, přitažlivosti nebo vzájemného porozumění. Nejvíce patrné je to u dvojice Terezy s Ondřejem. Tereza ve svém monologu říká, že nabídkou ke sňatku nebyla zaskočena zcela, cítila totiž, že existuje pro Ondřeje a že by ho dokázala milovat. Zmiňuje se, že již při výletu na horách těžce nesla Ondřejův zájem o Kristýnu. Cítila lásku, která však do chvíle „podivného“ signálu kvílení spočívala pouze v emocích: „*Přirozená povaha pocitových reakcí není zacílena na pravdu předmětu, ale na emoci.*“³⁵ Až na základě Ondřejovy preference skupiny, která se v polemizování nad původem kvílení přikláněla k volání ptáka, Tereza prozřela. Doslova říká, že Ondřeje spatřila v pravdě.³⁶ Uviděla najednou jeho ambivalentní povahu, strach a nedůvěru. Cit se u Terezy přerodil v opravdovou lásku, která má zájem o dobro druhého člověka, nikoliv o člověka, který by byl pro nás dobrým. Tereza na základě poznání pravdy neutíká od Ondřeje, ale je stále vedle něj, jakoby čekala připravená.

U Ondřeje je tomu zcela jinak. Jeho mysl uchvacovaly jiné dívky, záměrně se nechával řídit přitažlivostí a smyslností. V jejich kráse se setkával s plochou rovinou lásky, v zalíbení. Vnímал však pomíjivost zdánlivého dobra v půvabu žen a do jeho vědomí, aniž by chtěl, se prodírala Tereza. Čím víc Terezu v sobě odmítal, tím více zaměstnávala jeho myšlenky. Ondřejova láska tedy vy-

šla z uvědomění si, že k Tereze patří, nikoliv z emočních nálad. Oba tedy od jistých zalíbení a emočních zvrátů dozrávají tiše v lásce pro druhého. Je neobvyklé zažádat partnerku o ruku, aniž by si o tom před tím oba promluvili a naplánovali si budoucnost. Zanedbání vnějších faktorů a potřebný čas vedly dvojici k pevnému rozhodnutí pro lásku.

Druhé dějství Miláček odhaluje další rovinu lásky, kterou je touha. Anna pociťuje velké zranění, selhání lásky ze strany Štěpána. Zajímavé je, že i přesto se odhodlává jít vstříc Miláčkovi, touží po nové lásce. Uvědomuje si svoji neúplnost. „*Láska jako touha v sobě nese hluboké vědomí neúplnosti, nedostatku a potřeby po celistvosti.*“³⁷ I v tomto případě, jako u emočního poblouznění, může vznikat jistá plochost lásky. Anna, která zastavuje náhodné muže, více než jejich rozměr existence, hledá své uspokojení. Adam stojí při ní, aby na základě biblického podobenství o pošetilých družičkách nabídl Anně pravé naplnění její touhy. Pro pochopení Adamova záměru je nutné pozastavit se nad poselstvím příběhu dívek s lampami.

Dívky čekají na ženicha, na svatbu, která symbolizuje hojnost a plnost. Liší se však v míře připravenosti. Pošetilé dívky si nevezmou oleje do zásoby, zatímco dívky prozíravé chtějí přivítat ženicha připravené. Všechny usínají, protože netuší, v jakou hodinu ženich/miláček přijde. Připravenost však nespočívá v bdělosti, ale v nachystaném dostatku oleje. Prozíravé dívky se rozhodly být připravené stále, trvale, dokud se se svým ženichem nepotkají. Ten je zkouší svým pozdním příchodem, čekání není pro ně slast, ale více než na sebe, myslí na svého miláčka. Mohou se těšit na pozdější skutečné veselí v Lásce. Zatímco dívkám pošetilým lampy zhasnou a nemohou se rozsvítit pro jejich ženicha, který přijíždí. Je pozdě na to dokoupit znovu oleje a volat o pomoc. Byly

připraveny jen ze začátku, ale v rozhodujícím okamžiku nemohl za ně nikdo jiný dohnat jejich nepřípravenost.

Toto novozákonní podobenství Wojtyła zasazuje do města, ve kterém žije Anna. Do moderní ulice plné obchodů a umělých světél. Dívky tam povalují své lampy a Anna se na ně dívá, jako kdyby se dívala na sebe. Adam jí chce pomoci, chce jí skrze spící dívky ukázat, že chvilková touha po Miláčkovi nemusí vést k opravdovému naplnění. Naznačuje jí, že čekání je dlouhý proces, někdy hořký, ale vede k radostné hostině Lásky. Adam chce ukázat Anně, že touha po lásce, blaženosti může být uspokojena jedině v tom samém člověku, kterého se Anna kdysi rozhodla milovat – tedy v Štěpánovi. Proč se však Anna tak leká, když spatřuje v cizím muži Štěpánovu tvář? Ví, že láska s sebou nese utrpení, že překonává vlastní pohodlnost, že se ze sebe vydává a to bolí. „*Neboť milovat znamená dávat život skrze smrt.*“³⁸

Poslední rovina lásky – sympatie – se promítá především do vztahu Moniky a Kryštofa. Kryštofa k Monice táhnou podobné rysy, které nachází u své matky. V matce vnímá samotu, ztrátu milovaného člověka Ondřeje. V Monice cítí také strach ze samoty vyvolaný na základě nefunkčního vztahu jejich rodičů. Jeho náklonnost vzniká v momentě, kdy se rozhodne její samotu zaplnit, stejně jako doposud zaplňoval nepřítomnost Ondřeje v životě své matky. Kryštof prahne po dobru Moniky, vnímá, že musí pokračovat v naplnění nového života, nové lásky, která již začala jeho narozením. Je si vědom její komplikovanosti a přecitlivělosti, přesto chce rozvinout její existenci o tu svou. Nejenže cítí, že může pokračovat v lásce, ve které byl vychován a tím se tak seberealizovat, ale také chce, aby tuto lásku poznala i Monika.

2.3.3. Žena a muž v jednotě

Wojtyła důkladně zkoumá srdce ženy a muže tím, že oba konfrontuje s totožnou situací. Zatímco si Tereza o Ondřejovi přemýšlí, chová cit ve svém srdci a čeká na lásku, Ondřej zápasí sám se sebou. Dozrává a přes svoji náruživost a drobné peripetie si dochází ke stěžejnímu bodu svého života, totiž k Tereze. Jako muž má mnohem menší potřebu se vázat a zásadní rozhodnutí požádat Terezu o ruku je tedy na něm. Tereza by ho pravděpodobně mohla „popostrčit“, ale nechává vše na Ondřejovi, jakoby to byl jeho velký úkol a doména. Podobné je to i u Kryštofa. On první se rozhodne vzít křehké ruce Moniky do těch svých a nabídnout jí nový život. Pro mužské postavy se dále ve hře opakuje motiv – podání ruky. Symbol podpory, bezpečí a vedení, které by mělo být mužům vlastní. Komplikované situace však u Wojtyły jako první řeší žena. Anna chce vrátit snubní prsteny, aby ukončila manželství s odcizeným člověkem. Tereza s obtížemi pouští z domu Kryštofa, bytost, ve které spatřovala přítomnost lásky svého Ondřeje. Bojí se, že ho ztratí, že nový pár nebude šťastný, a tak jim chce dát poselství a rady do života. Autor se nevysmívá jejich typickým rysům, například tomu, že Tereza řeší, které boty si koupí, aby při svatbě nebyla o tolik menší než Ondřej. Nastavuje v textu jejich odlišnosti tak, že se doplňují a rovnají.

Navíc zde vstupuje do jejich vztahu Adam. Provokuje svým moralizováním a snaží se postavám pomoci, aniž by věděly, kde se vzal a proč má zájem na jejich štěstí. Již jsem zmínila, že Adam je autorovým subjektem, ale také metaforou člověka. Jméno Adam znamená totiž v hebrejštině člověk a odkazuje na prvního člověka v rajské zahradě. Právě z člověka dle knihy Genesis byla stvořena žena: „A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu.“

(Gn 2,22)³⁹ Adam se tedy v dramatu stává fyzickým spojením muže a ženy, opakuje, že jim velmi rozumí a hledá s nimi řešení. Stává se náповědou, že i přes odlišnosti v roli nebo pohlaví jsou muž a žena bytosti homogenní a patří k sobě.

2.3.4. Touha člověka po štěstí

Všechny postavy Wojtyłova dramatu směřují ke společnému cíli – štěstí. Cítí, že štěstí, které nepomíjí, mohou hledat v blízkosti druhého člověka. Drama je oproštěné od vedlejších zápletek. Postavy tuší, že jediné na čem nejvíce záleží, je nalezení štěstí v lásce, která je může přerůst. Tereza a Ondřej se rozhodli spojit své životy, Anna se Štěpánem se od sebe vzdálili, Kryštof s Monikou se odhodlali vytvořit nový osud bez ohledu na minulost. Všechny tyto způsoby jsou cestami ke štěstí. Žádná z cest postav není bez svízeli. Kryštof dokonce přichází na to, že se štěstím je nutné pojít i bolest. Říká: „Až tedy nastane den naší svatby, objevím se a odvedu tě od nich jako člověka dozrálého pro bolest, pro novou bolest lásky, pro bolest nového rození. A všichni budeme mít ohromnou radost a všichni budeme stát na pomezí toho, čemu se snad lidskou řečí říká „štěstí“.“⁴⁰ Zmiňuje pomezí štěstí, tedy ne absolutní blaženost. Jakoby jejich láska mohla být tady na zemi jen třpytivým odrazem štěstí věčného. Autor vkládá do postav dokonce návod v podobě dvou prstenů věrnosti, kde štěstí hledat. Vrací je vždy zpátky před zlatnický krám, kde se rozhodli jeden pro druhého. Nabízí se odpověď, proč cesta ke štěstí je tak strastiplná: naše snoubenecké dvojice se přeci tehdy nerozhodly jen pro to krásné, ale i pro slabosti a pády druhého člověka.

2.4. Charakteristika postav

V dramatu *Před zlatnickým krámem* nehledejme hlavní postavy. Hrdiny jsou všichni, protože každý sám za sebe, dle vlastní odpo-

vědnosti, utváří své životní drama. Charakter postav získáváme nejen z vnitřních monologů hrdiny, kde často tlumočí své pocity, ale také díky výpovědím dalších postav, které jsou jim blízké. Poodkrývá se před námi tak ucelený obraz člověka - postavy jako jedinečné bytosti, která sebe samu poznává skrz druhé. Autor nevnímá žádný charakter jako plochý, předem daný rys, spíše odhaluje dynamičnost vnitřního prožívání postav, která se neustále proměňuje v závislosti na vnějších událostech.

Postava Terezy je po celý vývoj hry pevně zakořeněná ve svém rozhodnutí pro lásku, v té spatřuje štěstí. Již z minulosti se o ní dozvídáme, že v sobě nosila lásku k Ondřejovi, ale že by ji byla schopná dát i někomu jinému, pokud by nebyla opětovaná. Tereza cílevědomě směřuje po této cestě, tedy po cestě ke druhému člověku. Její stálost Ondřeje rozčiluje, protože Tereza není přelétavá a ani tak zábavná jako ostatní dívky. Mnohem více přemýšlí nad smyslem událostí, které se staly v horách, které se dějí před zlatnickým krámem a které se odehrají v životě jejího syna Kryštofa. Svou mimořádnou citlivostí dává těmto událostem a lidem v nich velký význam a snaží se dotknout tajemství života. Nerozčiluje se a nehořkne, když se Ondřej dívá po jiných dívkách, tiše nese své utrpení. Trpělivě čeká, aniž by věděla, pro koho se Ondřej rozhodne. Ve své důvěře a odvaze pro lásku, která se pod dnešním tlakem reality zdá přímo bláhová, se však Tereza strachuje. Není tedy vůbec naivní, jak by se mohla jevit. Ví o tom, že její láska může být zraněná, proto jí Ondřej v dopise píše, že u ní vysledoval formu opatrnosti. Věřící pevně v ideál věrné lásky, ale také ví, že pozemská láska je nedokonalá a nese s sebou různé těžkosti. Jejímu převládajícímu rysu rozvážnosti kontrastuje hluboká radost a těšení se na den svatby. Řeší malichernosti

od bot po kravatu, představuje si momenty ze svatby jako živé sochy. Uvědomuje si, že získává Ondřejovu lásku, něco tak cenného, po čem odjakživa toužila. Strach Terezy se však naplňuje a přichází její největší dramatický zlom ve třetím dějství s názvem Děti. Ondřej umírá na frontě a ona musí hledat svoji rovnováhu a pevnost, s níž vstupovala do manželství, vede vnitřní souboj mezi zoufalstvím a nadějí. Ztráta lásky bere Tereze na úplnosti a zároveň tuto lásku spatřuje v Kryštofovi, ale ne na dlouho. Dozvídá se zprávu o tom, že Kryštof si chce vzít Moniku, citlivou, introvertní dívku. Má samozřejmě obavy svěřit Kryštofa nejisté Monice. Přišla o Ondřeje, přijde i o Kryštofa. Trpí, když říká: „*Jak jinak se dá o lásce mluvit než v minulém čase.*“⁴¹ Její harmonický ideál společné lásky, rodiny se rozpadá. Podvědomě se vrací na místo před zlatnický krám. Drží se pevně vzpomínek na den, kdy si s Ondřejem vybírali prsteny a nachází v nich útěchu. Jestliže oni zde našli štěstí, i jejich děti najdou před zlatníkem svoje štěstí. Štěstí Kryštofa je štěstí Terezy a láska Terezy pokračuje v lásce Kryštofa. Před výlohou spatřuje svůj odraz a zároveň tvář Ondřeje. V tento moment získává sílu a nové odhodlání žít zase z lásky. S mateřskou péčí si přeje, aby Kryštof s Monikou byli šťastní, a proto jim klade na srdce, aby si zapamatovali magickou chvíli před zlatníkem, na místě, kde jejich láska začíná. Z tohoto důvodu ji děsí, když mladý pár nebere zlatníka příliš na zřetel a zaobírá se sám sebou. Velkou oporou je jí i Adam, jehož původ vlastně nezná, dokonce si myslí, že si ji bude chtít jednou vzít. Pak pochopí sílu Adamova přátelství a jako jediná i pravdivost jeho záhadných slov. Tereza se v den svatby Kryštofa a Moniky od nich odpoutává, aby jim dala šanci pro jejich novou lásku. S velkou nadějí v srdci jim důvěřuje a vysílá je vstříc novému osudu. Dochází v závěru hry opět k původnímu přesvědčení,

že stvoření něčeho, co odráží absolutní Bytí a Lásku je nejkrásnější na světě!⁴² Ondřeju živou lásku v sobě uchovává jako vzácný poklad, a proto nemá důvod znova se vdát.

Mladý architekt Ondřej musel vynaložit mnohem většího úsilí, aby si uvědomil, po čem skutečně touží. Jako typický muž se nechává uchvacovat krásou žen. Zjišťuje brzy díky některým zklamáním, že druhé já nemůže nacházet na základě vnějších smyslů. Přesto má tendence chopit se svého života podle toho, jak situaci cítí, a držet ji pevně ve svých rukou. Stejně jako se věnoval navrhování domů, chtěl navrhnout i most, kterým by si vytvořil cestu ke svému druhému já. Chce být strůjcem svého štěstí, přestože tuší, že na to sám nestačí, že existují jistá znamení, která neovlivní. Stejně tak neovlivní neustálou přítomnost Terezy ve svých myšlenkách. Tvrdošijně se jí brání do doby, než nevyzraje. Jeho dozrání není otázka jednoho léta, ale několika let, dokud se pro Terezu pevně rozhodne. Vpusťil ji do sebe pozvolna a začal najednou myslet více na ní než na sebe. Chce se jí líbit, chce proniknout do jejích myšlenek. Přítomnost Terezy v jeho srdci jej docela proměňuje. Přestává tápat a vzdává se touhy vše zvládat vlastními silami. Přijímá Terezu jako svou součást, nikoliv jako vedlejší jednotku, se kterou se musí propojit. Pro oba je moment před zlatnictvím tak překvapujícím a výjimečným, vždyť ještě do té doby se zdálo, že jejich cesty se nikdy nepotkají.

Překvapující chvíle zažívá i postava Anny ve druhém dějství dramatu. Vzala si Štěpána s velkou oddaností a s chutí do společného života. Milující a nadšená Anna se proměňuje v apatickou a lhostejnou ženu. Mění se i její pohled na Štěpána. Dřív ho vnímala jako krásného muže, nyní k němu pociťuje odpor a zášť. Vzájemné odcizení pro Annu přichází ve chvíli, kdy o ni Štěpán přestává

bojovat a láska se stává věcí samozřejmou a předmětnou. Prožívá zoufalství a chce celou situaci změnit. Nepřipouští si, že by mohla mít zkažený život a zároveň si ani nepřiznává, že by na rozpadu manželství měla nějakou vinu ona. Soustředí se především na své pocity a zranění. Její představy o harmonické lásce se rozpadají, a proto je ochotná vydat se za láskou novou, přestože doma má tři děti. První sebereflexi zažívá ve zlatnickém krámku, kdy zlatník její snubní prsten nepřijímá. Zastydí se a ví, že svoji tíhu samoty již neunes. Její bezradnost je tak velká, že se svěruje Adamovi, náhodnému kolemjdoucímu. Chce za každou cenu dosavadní situaci změnit, dát svou vášnivost i jemnost jinému muži. Zajímavé je, že začíná dobývat cizí muže, přestože touží být sama dobývána. Stává se tedy také náhodnou kolemjdoucí ženou, předmětem na jednu noc. Myslí si, že je připravená na novou lásku, zatímco se dostatečně nepřipravila „snášet“ lásku současnou. Je zmatená a rozpolcená z toho, že její zamilovanost ke Štěpánovi pominula a zároveň díky Adamovi chápe, že v něm musí najít zase svého miláčka. Překonává samu sebe a snaží se komunikovat, hledat vinu i v sobě. Ke konci třetího dějství její zatrpkllost přechází v mírnost, snahu manželství alespoň udržet. Adam o ní říká, že je na dobré, ale náročné cestě k nové lásce. K nové lásce ke Štěpánovi.

O Štěpánově postavě se dozvídáme především z výpovědi Anny, což může s sebou nést jistou dávku subjektivity. Štěpán rezignuje v boji o lásku, Anně a jejímu trápení nenaslouchá, žije v manželské letargii a nehodlá tíživou situaci řešit. Nerozčiluje se ani se nehádá, sází na jistotu, kterou představuje manželský svazek, denní rutina mu vyhovuje. Anna se může snažit jakkoliv o jeho pozornost, ale on ji nevnímá. Domů se vrací pozdě, dává po práci přednost

pitkám a Anna ho podezírání i z nevěry. Neza-
jišťuje Anně pocit bezpečí, jeho pevné paže,
kterými Annu kdysi podpíral, ochabují. Ště-
pánovo prozření a určitá změna přichází při
svatbě jeho dcery Moniky. Je mu divné, proč
chce Monika za každou cenu od nich odejít
a začíná si uvědomovat, že nebyli schopní
vytvořit s Annou dobré rodinné zázemí tak,
aby se tam jejich děti cítily dobře. Zde při-
chází nejdůležitější dramatický zlom Anny
a Štěpána. Po zhruba dvaceti letech vzájem-
ného odcizení přichází Štěpán k Anně a po-
kládá jí ruku na rameno. Objevuje se v něm
lítost nad nešťastně prožitými dny a gestem
vysílá signál, že by si přál být Anně zase blíž.
Na závěr celého dramatu říká: „*To je škoda,
že už se tolik let necítíme jako dvě děti. Anno,
Anno, co všechno jsme tím ztratili!*“⁴³

Kryštof, mladý student, přišel o otce On-
dřeje ve svých dvou letech. Je si nápadně po-
dobný se svojí matkou Terezou. Nese v sobě
velký ideál lásky a uvědomuje si, že Tereza
veškerou svoji ztracenou lásku hledá v něm.
Samota jeho matky do něj neodmyslitel-
ně vstupuje, a proto si i podvědomě vybírá
Moniku, v níž se samota výrazně odráží. Je
velice uvědomělý a dává si těžký úkol tuto
samotu zaplnit. Pevně přesvědčený o síle lás-
ky, přijímá Moniku přes její nepřístupnost,
nedůvěřivost a zranění z rodiny. Má odvahu
opustit svoji matku, která je k němu při-
poutaná a přijímá výzvu nové lásky. Rodiče
Moniky ho nemají příliš rádi, protože ho
vnímají jako toho, kdo odvádí jejich dceru
z domu. Je tedy očividné, že Kryštof tento
ideál lásky nezaměňuje s přílivem emocí, tak
jak tomu bylo ze začátku u Ondřeje. Ví, že
jedině v Monice může přesáhnout svoji exis-
tenci a společně s ní dojít ke štěstí. K tomuto
presvědčení Kryštofovi napomáhá i Adam,
který mu nahrazuje otce a vede s ním dlouhé
debaty o životě.

Charakter Moniky je mnohem více kom-

plikovaný. Touží samozřejmě dát svoji lásku
Kryštofovi, ale zdá se to pro ni být obtíž-
nější. Nenachází totiž lásku v rodině, a tím
pádem ani k sobě samé. Nevěří si a strach
ji paralyzuje natolik, že trpí neustálými po-
chybnostmi. Pokládá si zásadní otázku, která
je v každé době nanejvýš aktuální: „*Je vůbec
lidská láska schopna trvat po celý život člově-
ka?*“⁴⁴ Nechce se jí věřit, že Kryštof bude jiný
než její otec. Neustále osciluje mezi touhou
po lásce a strachem, mezi zraněním, které by
jí Kryštof mohl způsobit, a bezpečím jeho
paží. Ve své uzavřenosti si libuje, protože
když k sobě nikoho nepustí, tak jí přeci ni-
kdo nemůže ublížit. Zároveň si je vědoma,
že pokud nevystoupí ze svého já, nebude se
nikdy moci vydat na cestu lásky. Bourá po-
stupně svoje hradby a uvědomuje si, že Kryš-
tof je úplně jiný člověk, který nese v sobě
dostatek lásky i pro ni. Jeho otec sice zemřel,
ale nestal se cizím. Bere si tedy Kryštofa, aby
se mohla vzepřít minulosti a znovu začít mi-
lovat.

Přes rozdílnost charakterů mají posta-
vy jedno společné, a tím je tápavé hledání
správné cesty a šířavý strach z budoucnosti.
Všechny však odpovídají na výzvu lásky, vy-
dávají se jí v ústrety a všechny zároveň spo-
juje postava zlatníka a Adama.

Postava Adama symbolizuje člověka,
a proto v jeho chování je obsažené velké po-
chopení pro všechny problémy partnerských
dvojic v dramatu. Jeho postava nemá životopis,
nevíme, odkud se vzal, kolik je mu let. Spíše
má doprovázející charakter. Můžeme se
dokonce domnívat, že Adam je přítomen
již v prvním dějství v postavě pojmenova-
né Kdosi, která uvažuje o poslání zlatníka.
Přemítá totiž nad tím, co zlatníkově řemes-
lo pro člověka znamená. Pozoruje ho a pře-
mýšlí nad ním, na rozdíl od náhodných ko-
lemjdoucích. Tento obraz odkazuje na vztah
člověka s Bohem (zlatníkem), jejich vzájem-

nou propojenost. Jestliže si Adam, jakožto básnický subjekt autora, tuto propojenost uvědomuje ze všech postav nejvíce, může pak postavy provázet a být jejich rádcem. V druhém dějství Anně pozorně naslouchá, ale Štěpána nesoudí. Vypadá mužně, soustředěně a důvěryhodně. Chce Anně i Štěpánovi pomoci, a proto Anně říká o Miláčkovi, o trvalé lásce, která může být pouze jediná. Tím tak odkazuje ke stěžejním slovům zlatníka: „*Váš manžel je zřejmě naživu – pak žádný jednotlivý prsten nic neváží – váží jen oba dohromady. Moje zlatnická váha se vyznačuje tím, že neváží kov, nýbrž celé lidské bytí a osud.*“⁴⁵ Říká jí o pravdě a brání ji před svody pomíjivé vášně. Jeho moralizující postoj je téměř otcovský, snaží se dát všem hrdinům pocit, že jsou milovaní. Byl s Ondřejem na frontě, když umíral, Terezu utěšoval v její samotě, Kryštofovi nahrazoval otce, Annu a Štěpána touží přivést zase k sobě. Chce jim předat smysl jejich životů, které našel u zlatníka, proto je také v závěru všechny vyzývá a oslovuje jejich jménem.

Zlatník pro svou autoritu a magickou váhu symbolizuje samotného Boha. Jeho pohled je tajemstvím, které odráží srdce všech snoubenců a jeho váha neváží zlato, ale celé lidské bytí. Je svědkem dvou osudů, které se chtějí spojit dohromady a je přísný, protože reklamace na své prsteny zásadně nepřijímá. Pozoruje ze svého krámků chodce na ulici, proniká do jejich duší a lidé si před ním oči zakrývají raději tmavými brýlemi. Zlatníkův pohled musí být nesnesitelný, když vidí do všech lidských prohlubní a pohnutek. Často pracuje přesčas a stárne spolu s hrdiny. Drama partnerských vztahů je součástí dramatu vyššího, ve Wojtyłově podání se jedná o drama hříchu a vykoupení. Láska v manželství je součástí a odrazem absolutní Lásky.

Úloha sboru v celém dramatu je komentující a doplňující. V prvním dějství vy-

kresluje situaci Terezy a Ondřeje za pomoci básnických obrazů. Vytváří vizi jejich svatby a společné budoucnosti. Představuje zpívající družičky na svatbě, které přejí ženichovi a nevěstě všechno nejlepší. V druhém dějství se sborem vystupuje i Štěpán a společně v bluesové formě zachycují atmosféru dohásínajících lamp.

2.5. Jazyk a forma

Wojtyła užívá ve svém dramatu básnický jazyk i formu volného verše. Právě volný verš umožňuje prostor pro meditativní polohu jeho myšlenek. Těmito myšlenkami se pokouší proniknout do mezilidských vztahů, prožitků i magických vizí člověka. Výrazně filosofující poloha hledá pravdu o člověku a verš je pouze vhodným prostředkem. Přestože se Wojtyłovo dílo řadí do kontemplativní poezie, Wojtyła postupuje přesně opačně, tedy nenazírá jako první na Boha, ale na člověka. Podle Františka Burdy souvisí volný verš s obratem moderního umění k subjektu.⁴⁶ Subjekt u Wojtyły představuje člověk a až od něho přichází k Bohu, jakožto vyšší hodnotě, po které člověk touží. Tento obrat představuje Adamovo oslovení všech postav na konci třetího dějství a jedná se tak o výzvu k lidství, nikoliv o křesťanské agitátorství.

Ústřední literární formou dramatu je rapsodie, tedy lyricko-epická báseň vznešeného obsahu s vystupňovanou závažností. Repliky postav s sebou nesou hlavní dějovou linii, zatímco melodický sbor má pouze charakter lyrický. Použitím básnických prostředků jako je epiteton (zrcadlo přirovnává k pohlcující čočce), anafora a gradace, se vzdaluje přirozenému vyjadřování v hovorové řeči. Řetězec úvah je místy zpřetrhán přímou řečí k druhé jednající postavě a poté zase plynne pokračuje dál. Často kladené řečnické otázky dávají prostor pro úvahy, nikoliv pro odpověď,

spíše zpomalují tempo. Monology neustále oscilují mezi konkrétností a abstraktností, jako typický příklad uvádím repliku Terezy ze třetího dějství: „*V tuto chvíli jsem právě před zlatnictvím. Jako bych najednou měla v očích zrcadlo, ve kterém se kdysi odrazil Ondřejův a můj osud.*“⁴⁷ Přízemní věci Wojtyła mísí s duchovními a proniká tak zase hlouběji do člověka.

Rytmičnost veršů umožňuje hledat nové významy a otevírá možnost široké dramatické interpretaci, s tím se však také pojí adekvátnost přednesu, který by mohl nepřesností celý význam zničit. Jediné možné řešení, jak autorovu poetiku přiblížit, je přesvědčit diváka, že to, co slyší, není poezie imaginárního světa, ale světa reálného, ve kterém divák žije a který zahrnuje svoji všednost. Nutné je tedy propojit oralitu a gestiku, která se k významu jednotlivých veršů váže.

3. Aktuálnost

Má smysl toto drama uvádět v dnešní době a může oslovit současného diváka?

Češi stále více odkládají sňatky do pozdějšího věku. Tento evropský trend bezprostředně souvisí s kladením důrazu na individualitu a prosazení se. Budování kariéry a nezapomenutelných zážitků jdou na úkor odpovědnosti. Člověk je obětí vlastního egoismu a láska je pro něj omezená jen na sexuální i emocionální uspokojení a prospěch. Je tedy pravděpodobné, že láska na této bázi nemůže být trvalá a že dříve nebo později ztratí svoji lukrativní příchut'. Pak nezbyvá než hledat lásku novou. Moderní člověk považuje za zbytečné zavazovat se k něčemu, o čem dopředu tuší, že skončí a že přinese jen útrapy. Stěžejním předmětem rozhovorů jsou různě pokroucené vztahy a zranění od těch nejbližších.

Přesto, zvláště mezi mladými, probíhají diskuze o tom, jestli existuje láska na celý život. Většina lidí stále touží v partnerství po věrnosti a vzájemném pochopení. Nahá těla nikoho neudivují, naopak šokuje čistota a zdrženlivost, která získává na ceně. Drama *Před zlatnickým krámem* se snaží člověku a jeho touze po hluboké lásce porozumět, je reakcí na moderní trend sexuální revoluce trvající dodnes. Zobrazuje reálné problémy, které každý pár musí řešit během vzájemného soužití. Skrze jednání postav však nenastavuje pouze zrcadlo, ale přináší i katarzi, tedy nabídku řešení - vyjít sám ze sebe, abych došel k naplnění a růstu. Postavy nezískávají nic tím, že si berou, ale tím, že darují. Už jenom dlouhé přemítání o jejich současné situaci je odrazem lásky. Snaží se bojovat a jejich snahy mohou být silnou motivací pro čtenáře, diváky. Drama bych přirovnala k dnešním oblíbeným stránkám „fitness motivation“. Za krásným, pevným tělem stojí dřina i odříkání, podobně tomu, dle Wojtyły, může být i s láskou. Je pravda, že lidé, co na sobě dokážou intenzivně pracovat, není mnoho, ale o to větší mohou být inspirací, stejně jako třeba postava Anny a Štěpána.

4. Závěr

V osobnosti Karola Wojtyły se propojuje filosofické uvažování s velkým pochopením pro lidství, stejně jako tomu je v dramatu *Před zlatnickým krámem*. Ve svém díle se Wojtyła snaží hluboce proniknout do života jiných lidí prostřednictvím dramatických postav a přitom se inspiruje dialogem s mladými lidmi. Tento dialog pak pouze přenáší na úroveň dramatik – čtenář/divák. Text prokazuje autorův básnický talent, v němž záměrně oslabuje děj, aby mohl vyvstat duchovní přesah a poselství. Toto drama o lásce nešlo a nejde s hlavním proudem individualistické společnosti, a přesto je ve své průzračnosti pravdivé a může být pro současné-

ho diváka i lákavé. Jeho nadčasovost spočívá v naději, že dokonalá láska nemusí být pouze záležitostí literatury nebo filmu, ale může být přítomná v životě každého člověka.

Výjimečnost Wojtyłova textu je v použití rapsodické formy a v kontrastu, kdy obyčejné události a věci mísí se vznešenými ideály člověka. Tato forma má také vliv na utváření napětí v poměrně jednoduché zápletce tří manželských párů. Postavy se touží přiblížit trvalé lásce, ale jejich lidství a slabosti jim to znesnadňují. Wojtyła své hrdiny nechává přijmout všechny následky jejich rozhodnutí se pro lásku a neposkytuje jim náhlý dramatický zvrat jako řešení. Naopak odhaluje skryté uvažování postav o problematice lásky. Myšlenky, které formuluje do volných veršů, vytvářejí obrazy, jež mají schopnost proniknout k duši diváka.

V souvislosti s určitou náročností textu, který charakterizuje filosofický i poetický rozměr, jsem došla také k závěru, že herecké gesto a nápadité využití divadelních prostředků by mělo být hlavními přenašeči poselství k divákovi. Ve své dramaturgicko-režijní koncepci jsem navrhla koncept totálního divadla jako vhodné cesty k inscenování tohoto titulu.

Největším potěšením této práce se pro mě stalo porovnání dramaturgické koncepce s koncepcí režiséra Petra Lanty. Setkali jsme se až v době, kdy jsem provedla analýzu dramatu i inscenační návrh. Bylo uspokojivé zjistit, že jsme došli k podobným závěrům ve výkladu hlavního tématu, postav i k důvodům, čím může být drama pro dnešního diváka přínosné. Přes svoji náročnost text tedy promlouvá jasně.

Věřím, že i když žijeme v době, kdy se od divadel očekává, že budou především bavit a uvolňovat, najde si i toto drama své specifické publikum. Může totiž nabídnout blíz-

kost a intimitu, která se vytrácí ze světa bez hranic.

BcA. Alžběta Novotná, absolventka studia dramaturgie a režisérka CSA v Třešti v roce 2014. Nyní připravuje režii v českém centru na SDM Krakov.

¹ Autorovo interview s Annou Karoňovou-Ostrowskou. 8. dubna 1997 – in WEIGEL, George. *Svědék naděje: životopis papeže Jana Pavla II.* Vyd. 1. Překlad Karel Deutschmann. Praha: Práh, 2000, 879 s. 39

² Ve 22 letech přichází o celou rodinu.

³ Jan Pavel II., *Dar a tajemství (Dono e mistero)*, Editrice Vaticana, Città del Vaticano 1996), Nové Město, Praha 1997, s. 13

⁴ WEIGEL, George. *Svědék naděje: životopis papeže Jana Pavla II.* Vyd. 1. Překlad Karel Deutschmann. Praha: Práh, 2000, s. 64

⁵ WEIGEL, George. *Svědék naděje: životopis papeže Jana Pavla II.* Vyd. 1. Překlad Karel Deutschmann. Praha: Práh, 2000, s. 89

⁶ Z dopisu Danuty Ciesielské, 15. duben 1997 in WEIGEL, George. *Svědék naděje: životopis papeže Jana Pavla II.* Vyd. 1. Překlad Karel Deutschmann. Praha: Práh, 2000, s. 105

⁷ Autorovo interview s Jerzym Turowiczem, 19. července 1996, in WEIGEL, George. *Svědék naděje: životopis papeže Jana Pavla II.* Vyd. 1. Překlad Karel Deutschmann. Praha: Práh, 2000, s. 115

⁸ WEIGEL, George. *Svědék naděje: životopis papeže Jana Pavla II.* Vyd. 1. Překlad Karel Deutschmann. Praha: Práh, 2000, s. 151

⁹ BURDA, František. *Obraz člověka ve filosofickém světě Karola Wojtyly.* Vyd. 1. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2011, s. 35

¹⁰ *Rapsodie je lyrická nebo i epická báseň vznešeného obsahu, která původně vznikla z pásma složeného ze starořeckých homerských eposů.*

¹¹ SZYJKOWSKI, Marjan. *Polské divadlo ve XX. století*, Praha: Slovanský ústav, 1932, s.9

¹² BURDA, František. *Obraz člověka ve filosofickém světě Karola Wojtyly.* Vyd. 1. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2011, s. 35

¹³ WEIGEL, George. *Svědék naděje: životopis papeže Jana Pavla II.* Vyd. 1. Překlad Karel Deutschmann. Praha: Práh, 2000, s. 40

¹⁴ WEIGEL, George. *Svědék naděje: životopis papeže Jana Pavla II.* Vyd. 1. Překlad Karel Deutschmann. Praha: Práh, 2000, s. 41

- ¹⁵ BURDA, František. *Obraz člověka ve filosofickém světě Karola Wojtyły*. Vyd. 1. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2011, 335 s. ISBN 978-807-4051-234, s. 41
- ¹⁶ PELIKÁN, Jarmil: *Poválečné polské drama*. Brno: Městské kulturní středisko S. K. Neumana, 1978, s.5
- ¹⁷ PELIKÁN, Jarmil: *Poválečné polské drama*. Brno: Městské kulturní středisko S. K. Neumana, 1978, s. 9
- ¹⁸ WEIGEL, George. *Svědék naděje: životopis papeže Jana Pavla II*. Vyd. 1. Překlad Karel Deutschmann. Praha: Práh, 2000, s. 101
- ¹⁹ PAVIS, Patrice a Daniela JOBERTOVÁ. *Divadelní slovník: [slovník divadelních pojmů]*. Vyd. 1. Praha: Divadelní ústav, 2003, s.119
- ²⁰ MUKAŘOVSKÝ, Jan. *Studie II*. 2. vyd. Brno : Host, 2007. 600 s.
- ²¹ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 74
- ²² PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 39
- ²³ PAVIS, Patrice a Daniela JOBERTOVÁ. *Divadelní slovník: [slovník divadelních pojmů]*. Vyd. 1. Praha: Divadelní ústav, 2003, s. 430
- ²⁴ Autorovo interview se Stanislavem a Danutou Rybickými, 17. července 1997, in WEIGEL, George. *Svědék naděje: životopis papeže Jana Pavla II*. Vyd. 1. Překlad Karel Deutschmann. Praha: Práh, 2000, s. 121
- ²⁵ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 69
- ²⁶ Ef 1, 3-4) in *Teologie těla: katecheze Jana Pavla II. o lidské lásce podle Božího plánu*. 4. vyd. Praha: Paulínky, 2012. ISBN 9788074500411, s. 441
- ²⁷ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 50
- ²⁸ LUKEŠ, Milan. *Umění dramatu*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1987, 225 p., s.134
- ²⁹ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 23
- ³⁰ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 36
- ³¹ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 39
- ³² PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 66
- ³³ BURDA, František. *Obraz člověka ve filosofickém světě Karola Wojtyły*. Vyd. 1. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2011, s. 104
- ³⁴ WOJTYŁA, Karol. *Láska a zodpovědnost'*. Vyd 1. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave, 2003
- ³⁵ BURDA, František. *Obraz člověka ve filosofickém světě Karola Wojtyły*. Vyd. 1. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2011, s. 106
- ³⁶ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 34
- ³⁷ BURDA, František. *Obraz člověka ve filosofickém světě Karola Wojtyły*. Vyd. 1. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2011, s. 106
- ³⁸ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 57
- ³⁹ Bible: *Písmo svaté Starého a Nového zákona : (včetně deuterokanonických knih) : český ekumenický překlad*. 12. vyd., (3. opr. vyd.). Praha: Česká biblická společnost, 2006, s. 5
- ⁴⁰ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 72
- ⁴¹ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 68
- ⁴² PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 77
- ⁴³ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s.78
- ⁴⁴ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 65
- ⁴⁵ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 47
- ⁴⁶ BURDA, František. *Obraz člověka ve filosofickém světě Karola Wojtyły*. Vyd. 1. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2011, s. 39
- ⁴⁷ PAVEL, Jan. *Píseň o třpytu vody: Verše a scénické meditace Před zlatnickým krámem Jana Pavla II*. Překlad Helena Stachová. Praha: Univerzum, 1990, s. 63

INFORMACE O SVĚTOVÉM DNI MLÁDEŽE V KRAKOVĚ 2016

V roce 2016 se uskuteční Světový den mládeže v Krakově.

Blížkost světce Jana Pavla II. i místa konání nám nabízí příležitost, aby se tohoto setkání zúčastnilo velké množství mladých lidí z naší země.

Aby se zdařila příprava i průběh SDM, posíláme vám **souhrn informací**.

Za přípravu, průběh a organizaci je zodpovědná Sekce pro mládež ČBK.

Přihlášky pro účastníky byly spuštěny v září 2015 na webové stránce <https://krakov2016.signaly.cz/>

Termíny:

20. - 25. července – Dny v diecézi - budou zajišťovat Diecézní centra pro mládež z jednotlivých našich diecézí v různých polských diecézích

25. - 31. července – Světový den mládeže v Krakově

Cena

Díky podpoře biskupů, České biskupské konferenci (ČBK) a celostátní sbírce, která proběhne v kostelích, je pro účastníky dotovaná cena.

Cena zahrnuje: dopravu autobusem (při společné dopravě), balíček poutníka (nocleh, strava, doprava po Krakově) a fond solidarity (10 Eur).

Fond solidarity poslouží k podpoře účasti mladých z chudých zemí.

Dotovaná cena je určena pro ty, kteří budou přihlášení přes Sekci pro mládež ČBK, tzn. registrovaní v Polsku přes Sekci pro mládež ČBK, ubytovaní v Krakově v rámci české skupiny a budou se účastnit českých katechezí.

Dotované ceny:

Dotovaná cena včetně Dnů v diecézi je stanovena na 5800 Kč.

Dotovaná cena pouze pobytu v Krakově 5400 Kč.

Tyto ceny platí při přihlášení do 30. 4. a zaplacení do 5. 5.

Od 1. 5. bude účastník platit o 400 Kč více.

(Reálná cena vč. pobytu v diecézi je 7640 Kč. Cena účasti na SDM pouze v Krakově je 6330 Kč.)

V rámci ČR bude poskytována podpora početnějším rodinám. Pokud z jedné rodiny pojede více dětí, mohou požádat příslušné A/DCM o slevu: 2. dítě 25%, třetí a další dítě z rodiny 50% z celkové ceny.

Doprava bude organizována společně a bude uskutečňován princip solidarity: cena dopravy bude pro účastníky z celé ČR stejná.

Hnutí či řeholní společenství mají možnost jet společně a vytvořit svoji skupinu v rámci poutníků z ČR. Dny v diecézi mohou prožít se svým hnutím/řeholím, program v Krakově s mladými z ČR. Podrobnosti nutno domluvit se sekretariátem Sekce pro mládež ČBK.

Na sobotní vigílii a závěrečnou nedělní bohoslužbu jsou zváni i ostatní věřící z naší země.

Bude vhodné se také přihlásit a zaplatit účastnický poplatek.

Veškeré dotazy vám rádi zodpovíme. Můžete se obracet na svá DCM nebo přímo na sekretariát Sekce pro mládež ČBK: Anna Brabcová: mladez@cirkev.cz, 00420 731 625 965.

TŘETÍ PROČ MARTINA KVAPILÍKA Z KROMĚŘÍŽE

V roce 2015 vyšla třetí publikace Martina Kvapilíka z Kroměříže s názvem Proč. První dvě Proč vyšly v nakladatelství Cesta. Jednalo se o díl o víře Proč a Proč spolu před svatbou nebydlet a nespát. Třetí knížka v pořadí nese název Proč se stávat jedním tělem a vydavatelské činnosti se ujal Axis – spolek pro dobrou literaturu v Brně.

Jedná se o publikaci, ve které se autor zabývá manželstvím, manželskou sexualitou, odpovědným rodičovstvím a homosexuálním nemanželstvím.

V autorovi se nezapře technik, který vyhledává argumenty ze sobě blízkého prostředí. Zdá se, že právě proto mohou být jeho odůvodnění učení církve snáze akceptovatelná. Výborné je, že se v jeho knížce setkáváme se zcela netradičními argumenty. Hovoří o nedávném objevu mikrochimerismu, o ženském i mužském těle a podpoře imunity.

Tyto vědecky podložené argumenty jasně ukazují, že manželská sexualita prožívaná podle učení církve, tedy přirozeně - bez antikoncepce, je pro tělo ženy, ale i pro tělo muže tím nejlepším, protože mimo jiné tím nejzdravějším.

Zajímavá je též stať, ve které ukazuje, jak se někdy přírodovědci, zvláště v evolučních teoriích, uchylují k biohistoriím, tedy ke konstatování, která nejenže nelze dokázat, ale která se podobají spíše výplodům fantazie, než objevům solidního vědce. V této stati se vypořádává s tím, jak je mylné, když se lidská sexualita přirovnává k rozmnožování ve zvířecí říši. Mimo jiné odpovídá i M. O. Váchovi na jeho zavádějící článek v Getse-

manech (březen 2005), ve kterém tento kněz a biolog na základě mylně postavené úvahy tvrdí, že odkaz církve na lidskou přirozenost není v souladu s biologií; proto dospívá ke konstatování, že přirozené plánování rodičovství není přirozené.

Proč má takováto knížka význam pro pastorační mládež?

Kdo bere službu mládeži poctivě, vnímá, že je v pozici proroka: mladé lidi vede do budoucnosti, připravuje je na životní povolání. Proto se snaží výchovou napomáhat, aby si mladí lidé stavěli pro svůj budoucí život dobré základy: osobnostní, morální, ale i naukové.

Knížka pana Kvapilíka je výtečným vyjádřením toho, že učení církve o nepřípustnosti jakéhokoliv druhu antikoncepce je nejen racionální, ale že je ekologické, prospěšné a manželství podporující.

Věřím, že tato knížka může nabídnout kněžím a všem, kteří s mladými lidmi pracují, nové a neotřelé argumenty, které mohou osvětlit to, co bývá duchem světa tak zpochybňováno, že i mnoho věřících lidí si nedá práci s pochopením argumentů církve a už jen (pochopitelně zbytečně) čeká, kdy církev změní své učení o důstojnosti plzení a povolí antikoncepci.

Kolik rodin žije dle učení církve, se těžko zjišťuje, protože o tom, co je samozřejmé, se hovoří jen málo. Proto je třeba panu Kvapilíkovi a jeho ženě poděkovat i za ochotu popsat vlastní zkušenost, nelehkou, jistě plnou bolesti a hledání, ale skvěle zvládnutou.

P. Jan Balík

V ÚŽASU Z NEJVYŠŠÍHO

Paolino Beltrame Quattrocchi

Předkládáme svěží duchovní životopis Rafaela Arnáize Baróna (1911 – 1938), trapisty z kláštera San Isidro ve Španělsku. Zemřel v pověsti svatosti ve věku sedmadvaceti let.

Jako patrona mládeže jej blahořečil ještě Jan Pavel II., roku 2009 byl svatořečen.

Život Rafaela byl plný zvrátů a překvapení, ale je v něm čitelná zlatá nit Boží milosti.

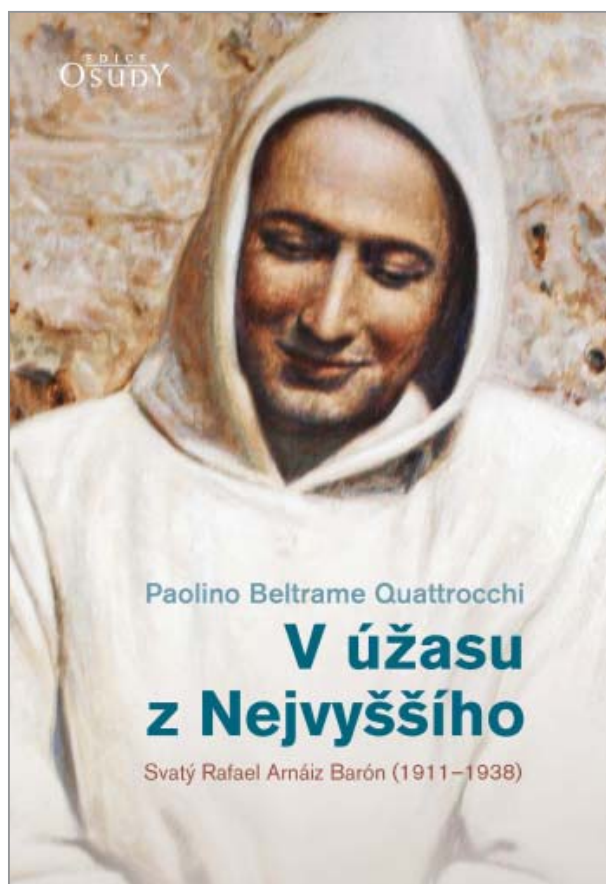
Rafael pocházel z dobře situované rodiny, byl inteligentní a všestranně nadaný, oplýval humorem a chutí do života, rád se bavil s přáteli a sportoval.

Studoval v Madridu architekturu, ale zajímala ho i hudba, poezie a malování.

Jeho povolání do kontemplativního řádu ovlivnil strýc, k němuž jezdil na prázdniny. Přčetl si u něj knihu „Z bitevního pole do Trappy“, přerušil studium a požádal o přijetí k trapistům neboli cisterciákům přísné observance (OCSO). V klášteře se cítil velice šťastný, objevoval krásu mnišského povolání, ale záhy se u něj projevila vážná nemoc, takže se musel vrátit domů. Celkem čtyřikrát musel kvůli nemoci z kláštera odjet, ale vždycky se zase vrátil. Krátce před smrtí směl obléci hábit mnicha s věčnými sliby, ale tehdy už dozrál k životu v plnosti před Boží tváří.

Autorem úvodu ke knize je P. Maria Samuel, opat z kláštera trapistů v Novém Dvoře u Toužimi, kde jsou uloženy světcovy ostatky.

Brož., 160 str., 219 Kč

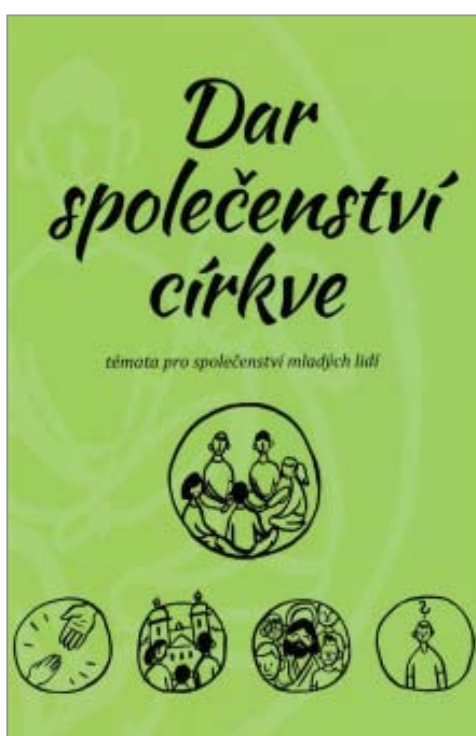
DAR SPOLEČENSTVÍ CÍRKVE TÉMATA PRO SPOLEČENSTVÍ MLADÝCH LIDÍ

Sekce pro mládež ČBK připravila metodicky zpracovaný materiál pro společenství mládeže s názvem: **Dar společenství církve**.

Soubor 11 témat pojednává o církvi a společenství. Každé téma obsahuje vypracovaný

text; metodiku; souhrn a návrh modlitby.

Materiál je možné získat na DCM, v Karmelitánském knihkupectví nebo je k dispozici ke stažení na: www.cirkev.cz/cirkev-setkava/mladez/dokumenty

21. KONFERENCE O MLÁDEŽI

Sekce pro mládež ČBK pořádá ve dnech **3. - 4. 12. 2015** v Praze Vinoři 21. Konferenci o mládeži na téma: Rok milosrdenství a pastorační mládeže.

S přednáškou o roku milosrdenství vystoupí jáhen a doc. Maxmilián Kašparů. Vzájemné diskuze povedeme především o blížícím se Světovém dni mládeže v Krakově 2016 a pak se budeme věnovat inspiracím

pro nadcházející Celostátní setkání mládeže, které se bude konat 15. - 20. srpna 2017 v Olomouci.

Srdečně jsou zváni všichni ti, kteří se v jakékoli formě podílejí na pastorační mládeži.

Přihlašovat se můžete na adrese: novak@cirkev.cz

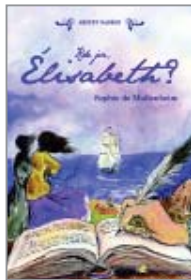
NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, 733 755 999,
on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz.

Sophie de Mullenheim

Kde jsi, Élisabeth?

Dobrodružství začalo ve chvíli, kdy Emílie našla dopisy, které jistá Charlotte psala své sestře Élisabeth. Nyní napínavý příběh pokračuje pátráním po adresátce dopisu. Podaří se Emílii a její kamarádce nalézt Élisabeth?

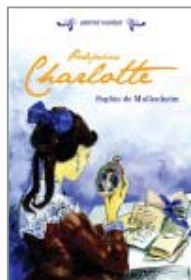

Brož., 270 str., 289 Kč

Sophie de Mullenheim

Podepsána Charlotte

Co se stane, když Emílie, která žije v Lyonu na sklonku 19. stol., najde v pokoji balíček dopisů, pod nimiž je podepsána Charlotte, dívka žijící za Francouzské revoluce? Historický román pro dospívající čtenářky, reflektující otázky víry i lidskosti napříč staletími.

Brož., 270 str., 279 Kč

Laudato Si

Encyklika, jejímž klíčovým tématem je otázka: „Jaký svět chceme zanechat těm, kteří přijdou po nás?“ Podle papeže Františka však tuto otázku nelze řešit izolovaně, pouze v rámci životního prostředí. Musíme se ptát, co je smyslem života na zemi, jaké jsou hodnoty a základy společenského života, co je cílem naší práce a veškerého našeho úsilí...

Brož., 160 str., 89 Kč

Není větší lásky (DVD)

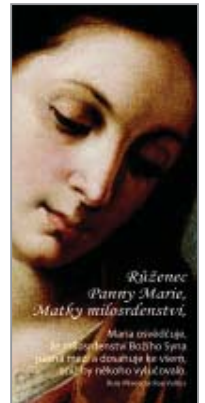
„Dámská varianta Velkého ticha“ aneb jedinečný pohled do života karmelitských řeholnic v centru Londýna. Film sleduje průběh jednoho roku za branami klauzury. Kromě výjimečných záběrů i několik rozhovorů se sestrami nám dává nahlédnout do bohatství jejich vnitřního života protkaného duchovními zápasy, ale též prodchnutého radostí z důvěrného vztahu s Bohem.

Filmový dokument, anglicky s českými titulky, 105 min., 265 Kč

Růženec Panny Marie, Matky milosrdenství

Popis toho, jak se modlí růženec se všemi tajemstvími. Ideální pro každého, kdo si není jistý nebo se chce modlitbu růžence teprve naučit. Doplněno modlitbou papeže Františka pro Svatý rok milosrdenství.

Skládací modlitební leporelo, 10 Kč

Evangelium na každý den 2016

Evangelní úryvek příslušného dne je doprovázen krátkým komentářem od S. Faustiho. Evangelium dne je uvedeno v plném znění. Nechybí odkaz na ostatní liturgická čtení a informace o slavnosti, svátku či památce daného dne.

Brož., kapesní formát, 480 str., 99 Kč

KRAKOV

**SVĚTOVÝ
DEN
MLÁDEŽE**

POLSKO
20. - 31. 7. 2016

XXX. světový den mládeže
“Blahoslavení čistého srdce, neboť oni
budou vidět Boha.“ (Mt 5,8)

Vydává
Sekce pro mládež ČBK a
Asociace křesťanských sdružení mládeže o. s.

Thákurova 3
160 00 Praha 6